

Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**
VROM-Inspectie → Rijnstraat 8 → 2515 XP Den Haag → www.vrom.nl

VROM 7014 / april 2007

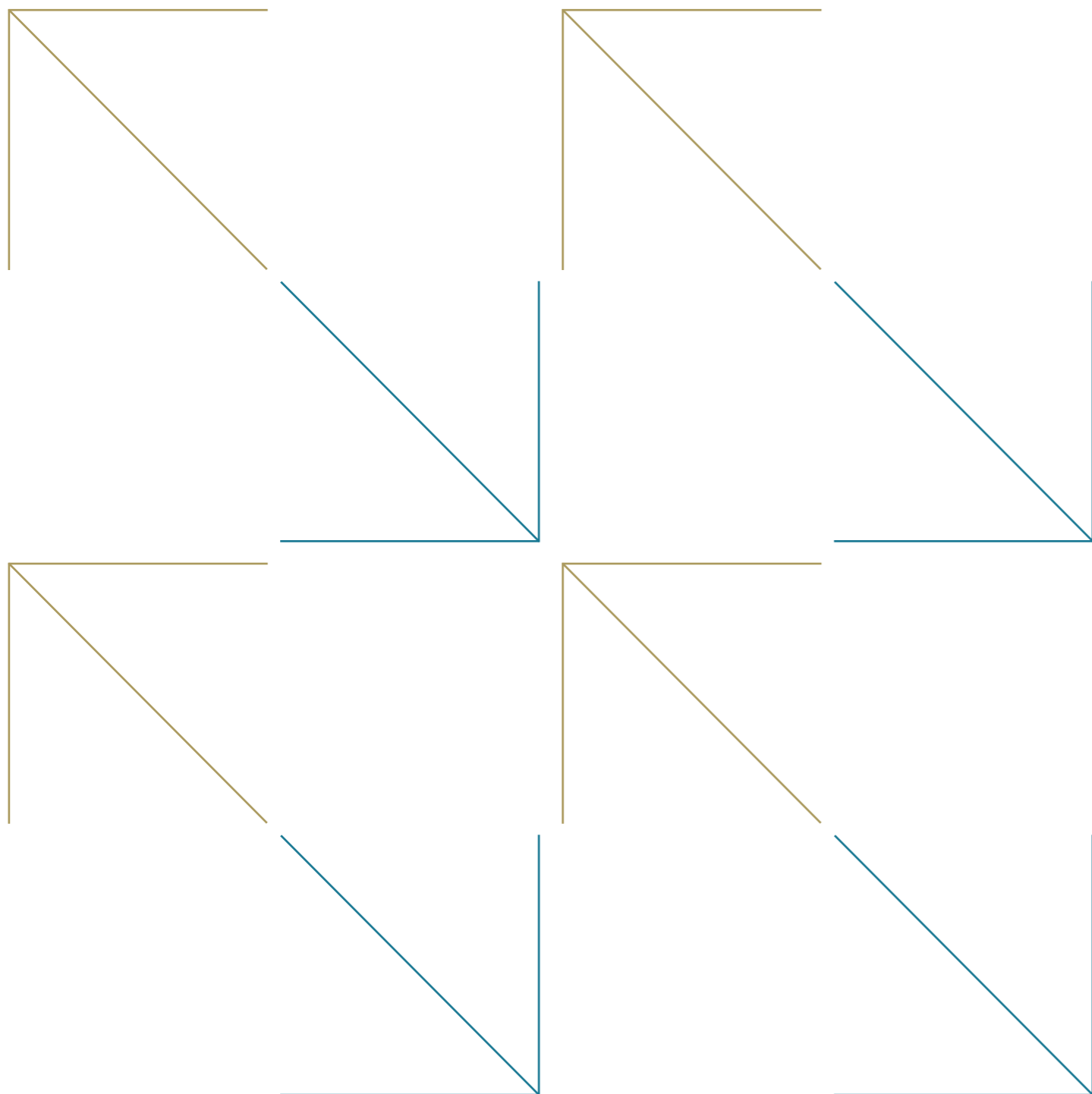
VROM **Inspectie**

Jaarrapportage 2006

Samenwerken, beter handhaven

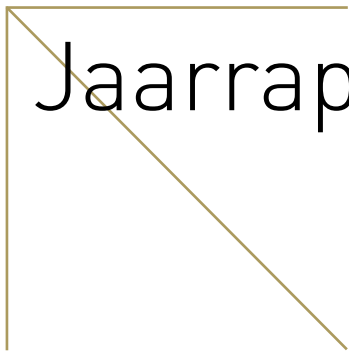
Ministerie van VROM →
staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.
Nederland is klein. Denk groot.

VROM Inspectie Jaarrapportage 2006 → Samenwerken, beter handhaven

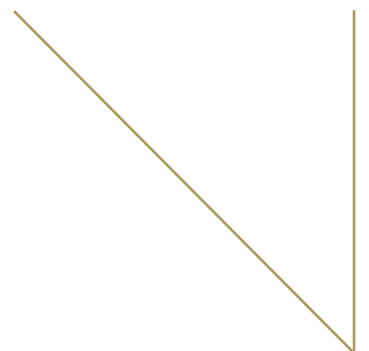

Jaarrapportage 2006

Samenwerken, beter handhaven

Voorwoord

‘Een rode draad die dwars door het jaar 2006 liep, is de inspanning om op alle fronten samen te werken aan beter toezicht.’

Wat typeert 2006 voor de VROM-Inspectie? Om te beginnen is dat de veelvuldige aandacht die er voor het onderwerp ‘toezicht’ is geweest. Vanuit de politiek, vanuit de samenleving, vanuit het bedrijfsleven. Positieve, maar ook kritische aandacht.

Zo maakte het bedrijfsleven duidelijk het toezicht van de rijksinspectiediensten vaak als onnodige last te ervaren. Naar aanleiding daarvan is er met verschillende partijen nagedacht over de vraag hoe de negatieve effecten van het toezicht te verminderen en tegelijkertijd de kwaliteit van het toezicht te verbeteren. Uitkomst van dit traject is dat alle rijksinspectiediensten zich in gaan zetten voor minder toezichtlast en meer effect. Zij kiezen daarbij doelbewust voor meer samenwerking. Dit krijgt in 2007 concreet gestalte met het inrichten van frontoffices: één loket per domein van toezicht waar burgers en bedrijven terecht kunnen.

Een rode draad die dan ook dwars door het jaar 2006 liep, is de inspanning om op alle fronten samen te werken aan beter toezicht. Intern binnen de VROM-Inspectie en het ministerie, extern met andere inspectie- en opsporingsdiensten, met andere overheden en met burgers. Die samenwerking vormt de basis voor las-

tenvermindering en selectiever toezicht in 2007. Hoe bereik je dat? Bijvoorbeeld door gezamenlijk betere risicoanalyses te maken. Door je inzicht te vergroten in waar toezicht het meeste oplevert. Door samen te bepalen waar je inzet van mensen en middelen het meest effectief is. En door samen te kijken hoe je het naleefgedrag kunt vergroten met andere instrumenten dan handhavend optreden, zoals informeren, begeleiden, en compliance assistance.

Het jaarbeeld wordt verder bepaald door een aantal incidenten waarbij de VROM-Inspectie direct of indirect betrokken was en die veel aandacht kregen in de media: de Schipholbrand, het Bos en Lommerplein, de schepen Otapan en Proba Koala. Bij incidenten is het van groot belang goed te kijken naar de oorzaak. Gaat het inderdaad om een incident? Of gaat het om structurele problemen of misstanden? Uit het onderzoek dat de VROM-Inspectie heeft uitgevoerd naar aanleiding van de Schipholbrand bleek bijvoorbeeld dat de in het cellencomplex gebruikte unitbouw extra kwetsbaar is. Er is vervolgens een traject gestart waarin alle betrokkenen bij de bouw van dergelijke units zijn voorgelicht over de kritische factoren én over de van toe-

passing zijnde wet- en regelgeving.

Wat deze incidenten ons vooral leerden, is dat de naleving en de verantwoordelijkheid die verschillende partijen daarbij nemen, nog lang niet van het niveau is dat we wensen. En ook tot welke dramatische situaties dat kan leiden. Voor de VROM-Inspectie zijn deze incidenten dan ook een krachtige prikkel om alert te blijven en ons gezamenlijk in te blijven spannen voor een betere naleving.

Lastige onderwerpen, waarbij ook de VROM-Inspectie negatief in het nieuws kwam. Voor een deel terecht. Voor een deel ook inherent aan de enorme complexiteit van ons werk. Van die complexiteit is de buitenwereld zich niet altijd even bewust. Als professionele organisatie leren we daar steeds beter mee om te gaan. 2006 stónd ook in het teken van verdere professionalisering van het toezicht. Niet dat we er al zijn, er moet nog veel meer verbeteren, maar er is een flinke stap voorwaarts gemaakt. Intern met de portefeuillsturing, die ons een betere sturing op onderwerp heeft opgeleverd, een betere programmering op de lange termijn en een betere afstemming van activiteiten en beschikbare middelen. Bovendien is het een goede voorbereiding

op de inrichting van domeinen en frontoffices die in 2007 centraal staat.

Afgelopen jaar is de laatste fase in het onderzoek naar gemeenten afgerond en zijn er vier provincieonderzoeken uitgevoerd. Voor de manier waarop we dat doen, is vanuit de provinciale besturen veel waardering. Het principe dat we volgen is dat van een lerende organisatie. De provincie leert van het rijk, wij leren van de provincie - bijvoorbeeld dat wet- en regelgeving niet waterdicht is of moeilijk uitvoerbaar of handhaafbaar is - en provincies leren van elkaars succesvolle aanpak.

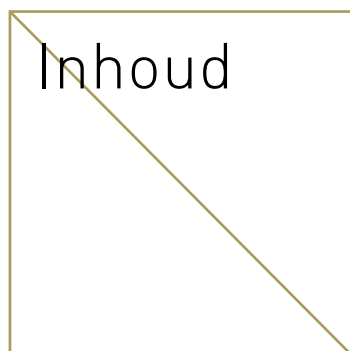
Het is maar een greep - ook ik moet selectief zijn. Resumerend kun je zeggen dat 2006 een bewogen jaar is geweest maar ook een jaar waarin ongelofelijk veel écht productief werk is verzet.

De uitdaging voor 2007 is dat we selectief en in samenwerking met andere toezichthouders een essentiële bijdrage leveren aan een goed nalevingsniveau in Nederland én in Europa.

Ik heb er veel vertrouwen in dat we onze middelen daar in weten te zetten waar ze het meeste effect sorteren in termen van veiligheid, duurzaamheid en gezondheid. Dat we erin slagen de toezichtlast

merkbaar en meetbaar met een kwart te verminderden. Want daar gaan we voor! Maar vermindering van het toezicht mag geen doel op zich zijn. Het moet vooral beter, professioneler. Pas als dat een merkbaar betere naleving oplevert, is iedereen tevreden. En dan zijn wij het ook.

Gerard Wolters
inspecteur-generaal VROM-Inspectie

Inleiding	05
Intermezzo: Pas op! Instortingsgevaar	08
1. Strategische ontwikkelingen	10
Intermezzo: Stop de verrommeling van het Groene Hart	16
2. Overheden	18
Intermezzo: De elektronische afvalrace	26
3. Bedrijven	28
Veiligheid & Risico's	28
Afval	29
Stoffen & Producten	33
Intermezzo: De S-factor	36
4. Burgers	38
Intermezzo: Vuurwerkexpert richt pijlen op samenwerking	42
5. De Inlichtingen- en Opsporingsdienst	44
6. Nucleair Toezicht	48
7. Crisismanagement	52
Bijlagen:	55
1. Kengetallen eerstelijnstoezicht milieuwetgeving	56
2. Resultaten gemeenteonderzoeken	57
3. Kengetallen interbestuurlijk toezicht milieuwetgeving	58
4. Kengetallen VROM-IOD	59
5. Kengetallen toezicht op nucleaire installaties	60
6. Kengetallen wonen	63
7. Rapportages, brochures en informatiebladen	65
8. Financiën	67
Colofon	68

Inleiding

Ruimte, bouwen en wonen, milieu en rijksgebouwen zijn de werkterreinen van het ministerie van VROM. De beleidsdirecties zijn verantwoordelijk voor het maken van beleid. De VROM-Inspectie staat borg voor een goede uitvoering en handhaving van dat beleid en van de wet- en regelgeving die daarmee gepaard gaat. Want alleen als regels goed worden uitgevoerd en nageleefd, dragen zij er aan bij om kwetsbare belangen te beschermen en risico's te beperken. En dat is in het belang van een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving en een goed sociaal klimaat.

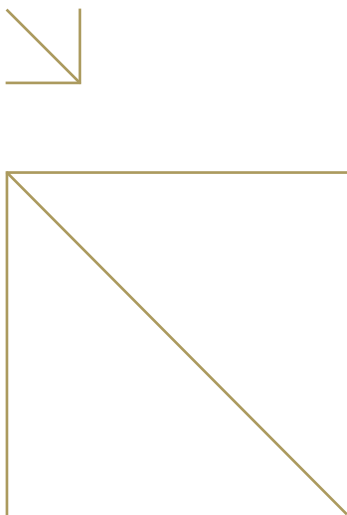
VROM-Inspectie

Het toezicht van de VROM-Inspectie omvat circa 450 wetten en regels op het gebied van bouwen, wonen, milieu en ruimtelijke ordening. De VROM-Inspectie richt zich daarbij op iedereen voor wie de wetten en regels gelden: overheden, bedrijven, instellingen en burgers.

Zij zijn er zelf verantwoordelijk voor zich aan wetten en regels te houden. De Inspectie heeft de specifieke taak om met toezicht en handhaving het naleven van de regels te bevorderen. En om op te treden bij overtredingen en incidenten. Op die manier draagt ze bij aan een goed functionerend systeem waarin overtredingen en misstanden een uitzondering vormen. De VROM-Inspectie houdt direct toezicht op de naleving van burgers en bedrijven (primair toezicht). Daarnaast ziet de Inspectie toe op de uitvoering en handhaving van VROM-beleid door gemeenten en provincies (interbestuurlijk toezicht). Over de stand van de naleving legt de VROM-Inspectie rechtstreeks verantwoording af aan de bewindslieden van VROM.

Organogram VROM-Inspectie

Toezicht

Het verzamelen van informatie om te kunnen beoordelen of een werkwijze of situatie voldoet aan de regels. Primair toezicht is gericht op de naleving van wetten en regels door burgers en bedrijven. Interbestuurlijk toezicht richt zich op de uitvoering van publieke taken door decentrale overheden.

Handhaving

Toezicht met dwang. Dit kan bestuursrechtelijk (boetes en sancties) of strafrechtelijk (proces-verbaal) zijn.

Naleving

De mate waarin werkwijzen en situaties voldoen aan wet- en regelgeving.

Werkwijze

Tegen burgers, bedrijven, instellingen en overheden die zich niet aan de wet houden, kan de VROM-Inspectie optreden. Het is van belang om goed na te gaan waarom de naleving tekortschiet. Kan of wil een bedrijf zich niet aan de wet houden? Is de pakkans te klein of zijn de regels te complex? Afhankelijk van de situatie zet de VROM-Inspectie een mix van middelen in. Het kan gaan om voorlichting, stimulering, waarschuwing of dwang. Ook boetes en sancties kunnen een rol spelen. Compliance assistance is een interventie gericht op het bieden van (praktische) begeleiding bij naleven. Kern daarvan is het geven van informatie en uitleg over de regels. Wordt crimineel gedrag vastgesteld of vermoed, dan spoort de VROM-Inlichtingen- en Opsporingsdienst de verdachten strafrechtelijk op.

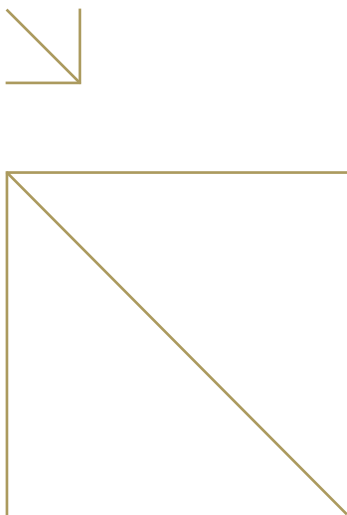
Prioriteiten stellen

De agenda van de VROM-Inspectie wordt voor het grootste deel bepaald door haar wettelijke taken. Maar het is onmogelijk om op alle 450 wetten en regels even intensief toezicht te houden. Dat is ook niet nodig want het naleefgedrag is gelukkig op veel punten goed. Met behulp van de Nalevingsstrategie (NLS) stelt de VROM-Inspectie jaarlijks het nalevingsniveau vast van VROM-wetten en -regels. Met dit instrument kan ook worden ingeschat wat de risico's zijn als een wet of regel slecht wordt nageleefd. De meeste aandacht gaat naar die regels die slecht worden nageleefd en tegelijkertijd een groot risico vormen voor milieu, veiligheid en/of gezondheid.

Niet alle taken kunnen van te voren worden voorzien en gepland. Naast haar wettelijke taken maakt de VROM-Inspectie tijd, menskracht en middelen vrij voor signalen over misstanden vanuit de samenleving, onderwerpen met een hoge politiek-maatschappelijke relevantie en urgente situaties. Denk bijvoorbeeld aan controles en onderzoeken bij rampen en incidenten. Soms gaat het om onderwerpen waar dan weer geplande projecten uit voortkomen.

Tot slot kijkt de VROM-Inspectie zelf goed om zich heen en onderzoekt op eigen initiatief mogelijke overtredingen en risico's.

Samenwerken

De VROM-Inspectie streeft ernaar haar middelen efficiënt en effectief in te zetten en de toezichtlast bij burgers, bedrijven en overheden zoveel mogelijk te beperken. Samenwerking is hierbij het motto. Intern is de samenwerking aangetrokken door taken landelijk te organiseren binnen de portefeuilles Overheden, Afval, Stoffen & Producten, Veiligheid & Risico's, en Burgers. De samenwerking met de beleidsdirecties binnen VROM is cruciaal voor verbetering van de kwaliteit van wet- en regelgeving in termen van uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Extern werkt de VROM-Inspectie intensief samen met andere inspectiediensten en toezichthouders, met overheden en met de burger.

Ketentoezicht

Concreet voorbeeld van samenwerking die vruchten afwerpt, is ketentoezicht. Het gaat hierbij om toezicht op de hele productie-, handels- en/of transportketen van een bepaald product of proces. Bij elke schakel in de keten gelden specifieke wetten en regels en zijn verschillende toezichthouders betrokken. Neem de export en het vervoer van sloopafval of de cyclus die dierlijke vetten doorlopen van productie via verwerking tot toepassing. Als toezichthouders hun taken op elkaar afstemmen en informatie uitwisselen, is de winst meer dan de som der delen. In 2006 bleek bijvoorbeeld de kwaliteitsborging in de bouwketen voor verbetering vatbaar te zijn. Omdat daarmee de veiligheid van gebouwen in het geding is, komt er in 2007 een ketenonderzoek naar het bouwtoezicht.

Internationaal

Samenwerking stopt niet bij de landsgrenzen. De VROM-Inspectie ziet ook toe op uitvoering en naleving van internationale en Europese wet- en regelgeving en werkt daarbij nauw samen met internationale toezichtpartners. Europese samenwerking is vooral cruciaal bij de handhaving van de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA). Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de export en verwerking van scheepsafval.

PAS OP! INSTORTINGS- GEVAAR

VR0M-Inspectie onderzoekt 'vervallen complexen'

In november 2006 liep een opmerkelijk onderzoek naar ‘vervallen complexen’ in regio Oost. Opmerkelijk, omdat bij dit onderzoek de hulp van burgers werd ingeroepen. Het onderzoek bleek een groot succes. Bij 38 van de in totaal 234 bezochte complexen kon door onmiddellijk ingrijpen acuut gevaar worden weggenomen.

Aankondigingen op lokale radio- en tv-stations om risicovolle vervallen (industriële) complexen via een speciaal telefoonnummer te melden, een oproep op de voorpagina van het AD en volop aandacht van de regionale pers... De VROM-Inspectie in regio Oost liet geen medium onbenut om - naast politie, gemeenten en provincies - ook burgers te mobiliseren om gevaarlijke gebouwen te melden. Dat zou de inventarisatie completer maken. ‘Er zijn zo veel meer burgers dan ambtenaren’, zegt projectleider Inge van der Vaart. ‘Bovendien weten zij als geen ander op welke plekken bijvoorbeeld kinderen spelen.’

Echt eng

Via de meldlijn voor burgers kwamen 115 tips binnen, waarvan tweederde bruikbaar. Met de tips van politie en lokale overheden kwam het totaal op maar liefst 234 te bezoeken complexen. Goed voorgelicht en beveiligd gingen de VI-medewerkers op pad. Wat ze aantreffen was soms, in de woorden van Van der Vaart, ‘echt eng’. ‘Op een paar plekken was de situatie zo gevaarlijk dat de inspecteurs ter plekke bleven wachten tot er voorzieningen waren getroffen. Inspecteurs hebben spelende kinderen van een dak van een gebouw afgehaald waar de gaten in vielen, kwamen een onafgeschermdediepe put tegen... In een oud gemaal trof het team ontzettend veel asbest aan, terwijl dat een geliefde speel- en hangplek voor kinderen en jongeren was. In totaal waren 38 complexen echt gevaarlijk. In zo’n geval belden we de gemeente, die dan ofwel de eigenaar moest dwingen tot maatregelen of zelf actie moest ondernemen. Alle gemeenten

hebben trouwens prima meegewerkt.’

Nuttig werk

Naast de 38 acuut gevaarlijke complexen werden er nog eens zeventig gebouwen aangetroffen waar de gemeenten op niet al te lange termijn iets aan moeten doen. Om hen te ondersteunen, stelt de VROM-Inspectie een landelijke handreiking op voor het oplossen en voorkomen van risicovolle situaties bij vervallen complexen. Ondertussen blijft de VROM-Inspectie urgente gevallen volgen. Inge van der Vaart blijkt tevreden terug. ‘Het blijkt goed te werken om burgers een actieve rol te geven én om de media in te schakelen. Voor de burgers is het prettig dat ze meteen resultaat zien van hun medewerking. Ons belang is het wegnemen van gevaren, en daar zijn we met dit project goed in geslaagd.’

1. Strategische ontwikkelingen

Minder doen en meer bereiken. Dat was het motto waar de VROM-Inspectie zich in 2006 door liet leiden. Het betekent vooral: selectiever en effectiever. Niet alles willen doen maar kiezen voor zaken waar de meeste winst valt te behalen in termen van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Het streven naar 'selectiever en effectiever' is met het landelijke project Eenduidig Toezicht niet alleen in een stroomversnelling terechtgekomen, er is ook nadrukkelijk een ander perspectief aan toegevoegd. Het perspectief van 'de toezichtgenieter', die meer kwaliteit en minder last verwacht van het toezicht.

Eenduidig Toezicht

Met het rijksbrede project Eenduidig Toezicht heeft het kabinet gevolg gegeven aan 'de motie Aptroot' waarin gepleit wordt voor de oprichting van één inspectie- en controledienst. Het kabinet besloot dat er een verregaande vorm van samenwerking tussen de rijksinspecties moet komen om de toezichtlast voor het bedrijfsleven te verminderen en om de kwaliteit van het toezicht te verbeteren. Een besluit dat een krachtige nieuwe impuls geeft aan de vele initiatieven die de rijksinspecties zelf al hebben genomen om hun onderlinge samenwerking te verbeteren.

Kern van het project is de inrichting van frontoffices voor domeinen van toezicht. Bedrijven en instellingen in een bepaald domein krijgen te maken met één frontoffice dat met één gezicht naar buiten treedt. De VROM-Inspectie richt frontoffices in voor de domeinen afval, chemie, nucleaire industrie en buisleidingen, en levert daarnaast een bijdrage aan de oprichting van ten minste dertien frontoffices in andere domeinen.

Frontoffices

De frontoffices krijgen geen uniforme structuur; de inrichting wordt afgestemd op de doelgroep of betrokken branche. De wijze waarop de verschillende diensten achter de schermen samenwerken, hangt af van de specifieke situatie in het domein. Een van de doelstellingen van het project Eenduidig Toezicht is dat het toezicht klantgerichter wordt en meer rekening houdt met de wensen van de doelgroep. Het resultaat moet uiteindelijk 25 procent minder toezichtlast voor het bedrijfsleven opleveren: dat wil zeggen minder 'dubbele' inspecties en minder verplichtingen om steeds dezelfde informatie aan verschillende

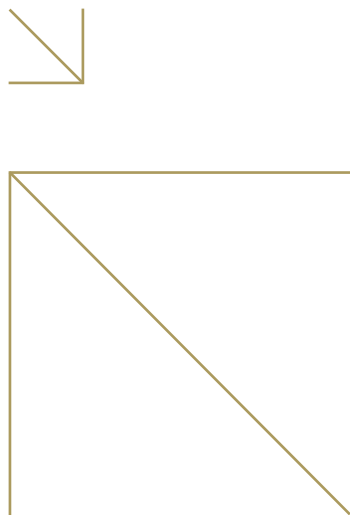
Frontoffices

VROM-Inspectie trekker:

- Afval
- Chemische industrie
- Buisleidingen
- Nucleaire industrie

VROM-Inspectie deelnemer:

- Horeca
- Ziekenhuizen
- Primaire sector (landbouw en visserij)
- Luchtvaart/Schiphol
- Vee- en vleesketen
- Wegvervoer
- Cultuur, sport en recreatie
- Overige industrie
- Bouw en hout
- Grondstoffen voedingsmiddelenindustrie
- Delfstoffen grondwinning
- Vervoer over water
- Rampen- en crisisbeheersing

toezichthouders te leveren. Tegelijkertijd moet de effectiviteit van het toezicht omhoog. Dat kan door meer te focussen op de echte knelpunten en risico's en bijvoorbeeld meer rekening te houden met wat bedrijven zelf doen om risico's te voorkomen.

Het project Eenduidig Toezicht gaat primair over de samenwerking tussen rijksinspecties. Maar zij zijn niet de enige die toezicht houden. Ook provincies, gemeenten, belastingdienst, douane, politie en waterschappen dragen daaraan bij. Veel van de toezichtlast bij bedrijven wordt veroorzaakt door gemeenten en provincies omdat zij in veel gevallen verantwoordelijk zijn voor handhaving van de VROM-regelgeving (primair toezicht).

Daarom wil het kabinet ook deze toezichthouders betrekken bij de inrichting van de frontoffices. Gemeenten en provincies steunen de ontwikkeling van frontoffices. Het sluit goed aan bij ontwikkelingen om bedrijven meer integraal te controleren op milieu-, bouw-, ruimtelijke ordening- en veiligheidsregelgeving.

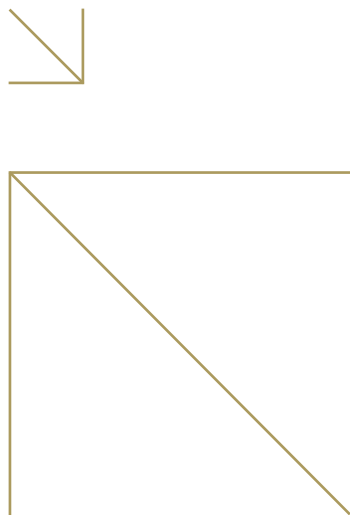
De frontoffices voor de domeinen ziekenhuizen, horeca en de primaire sector (landbouw en visserij) zijn per 1 januari 2007 geopend. Dit zijn domeinen waar de VROM-Inspectie in participeert. Voor de vier domeinen waar de VROM-Inspectie trekker is, zijn inmiddels projecten gestart om de frontoffices van de grond te krijgen. Er vinden toezichtlastmetingen plaats en er zijn uitgebreide analyses gemaakt van de stand van het toezicht per domein. In 2007 zal de focus liggen op het ontwerpen en inrichten van de frontoffices.

Samenwerking

Voor de VROM-Inspectie betekent de ontwikkeling naar het werken vanuit frontoffices geen radicale koerswijziging. Een betere samenwerking tussen toezichthouders, selectiever en effectiever toezicht en vermindering van de toezichtlast staan al jaren hoog op de agenda. Binnen bijvoorbeeld de domeinen 'ziekenhuizen', 'afval' en 'nucleair toezicht' trekken de betrokken inspectiediensten al geruime tijd samen op. Ze wisselen informatie uit, verrichten gezamenlijke inspectiebezoeken en bekijken bij overlappende activiteiten of er taken aan elkaar kunnen worden overgedragen. De voorgaande jaren gebeurde dat vooral onder de noemer 'ketentoezicht' en onder de vlag van het interdepartementale project Samenwerkende Inspecties (Programma Andere Overheid).

Frontoffice Horeca

De horeca heeft te maken met wet- en regelgeving op het gebied van voedselveiligheid, alcohol- en rookbeleid, brandveiligheid, legionellapreventie en arbeidsomstandigheden. Het toezicht op de naleving hiervan is in handen van: de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), de Arbeidsinspectie (AI), de VROM-Inspectie en gemeentelijke toezichthouders, zoals de brandweer. Gezamenlijk zorgen zij voor een aanzienlijke 'toezichtlast' bij de horecaondernemer. De frontoffice Horeca brengt hier per 1 januari 2007 verandering in. Het beheer van deze frontoffice is in handen van VWA; de rijksinspectiedienst die het meeste toezicht houdt op de horeca. De andere rijks-toezichthouders hebben, in nauw overleg met de horecabranche, ondersteuning verleend bij het inrichten van de frontoffice. De frontoffice is geen fysiek loket maar herbergt een aantal functies zoals de coördinatie van het rijkstoezicht en het verstrekken van informatie aan horeca-ondernemingen. De toezichthouders hebben een gezamenlijk jaarprogramma 2007 vastgesteld en een aantal taken gebundeld. Horecabedrijven worden niet meer dan twee keer per jaar gecontroleerd.

‘Minder last, meer effect’: tweede rijksbrede Kader- stellende visie op toezicht

Eind 2005 verscheen de tweede Kaderstellende visie op toezicht. In de eerste Kaderstellende visie op toezicht, die dateert uit 2001, werden drie uitgangspunten voor het rijks-toezicht geformuleerd: toezicht moest onafhankelijk, transparant en professioneel zijn. Die visie ging vooral over de inrichting van het toezicht in Nederland. De oprichting van de VROM-Inspectie was hiervan een direct gevolg. In de tweede Kaderstellende visie gaat het vooral om de uitvoering van het toezicht. Toezicht moet selectief, slagvaardig en samenwerkend zijn.

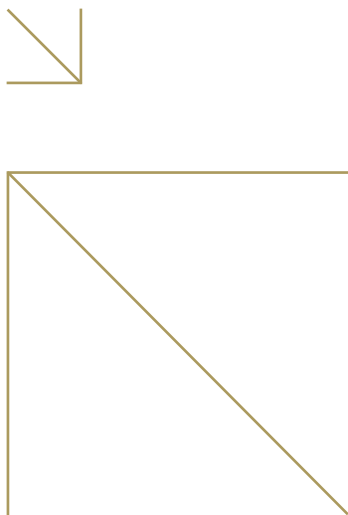
Met de lancering van het project Eenduidig Toezicht in 2006 heeft de VROM-Inspectie haar inzet en ambities op het gebied van samenwerking fors verhoogd. Naast de vier domeinen die de Inspectie trekt, levert zij een bijdrage aan ten minste dertien van de twintig domeinen. Dat komt mede doordat zij bij een groot aantal domeinen verantwoordelijk is voor het interbestuurlijk toezicht: het toezicht op VROM-taken die worden uitgevoerd door gemeenten en provincies. Verder levert de VROM-Inspectie nog eens acht vertegenwoordigers die deelnemen aan themagroepen. Hierin wordt gewerkt aan randvoorwaarden zoals communicatie, ICT, juridische implicaties en internationale consequenties.

Kaderstellende visie op toezicht

Behalve door het landelijke project Eenduidig Toezicht werd de koers van de VROM-Inspectie in 2006 bepaald door de tweede Kaderstellende visie op toezicht. De drie nieuwe uitgangspunten die hierin worden genoemd - selectief, slagvaardig en samenwerkend - sluiten goed aan bij de pijlers van Eenduidig Toezicht. Ook de Kaderstellende visie stelt dat toezicht zo min mogelijk overlast moet geven bij de ontvanger van het toezicht. Dat geldt zowel voor het primair- als het interbestuurlijk toezicht. Het betekent dat toezichthouders meer rekening moeten houden met specifieke ontwikkelingen bij bedrijven, instellingen, gemeenten en provincies. Toezichthouders moeten focussen op échte knelpunten en risico's (*selectief*), *samenwerken* met andere inspectiediensten en meer oog hebben voor de oorzaken van niet-naleven en de interventie daarop afstemmen (*slagvaardig*).

Informatiegestuurd

Om slagvaardig op te kunnen treden, doet de VROM-Inspectie er veel aan om haar werkzaamheden en het effect daarvan zo goed mogelijk in kaart te brengen. Goede informatie vooraf is de basis voor het bepalen van de meest effectieve werkwijze. En gedegen informatie achteraf maakt duidelijk hoe effectief het optreden is geweest en of de doelstellingen behaald zijn. ‘Informatiegestuurd handhaven’ is een manier van werken waarbij de hele cyclus van prioriteiten stellen, uitvoeren en analyseren van resultaten zoveel mogelijk gestuurd wordt door betrouwbare informatie.

Wanneer schiet de naleving van wetten en regels tekort? Om dat te bepalen, heeft de VROM-Inspectie in 2003 haar Nalevingsstrategie (NLS) ingevoerd. De NLS maakt de prioriteiten helder en stelt de Inspectie in staat met voorrang op te treden in situaties waarin de risico's groot zijn en de naleving slecht. De NLS geeft antwoord op de vraag: 'doen we de goede dingen?' (het *wat*). Onderdeel van de NLS is de VI-Interventiestrategie, die in 2006 is ontwikkeld. Het is een instrument waarmee toezicht-houders per situatie een interventie-op-maat kunnen ontwikkelen. De Interventiestrategie biedt een handreiking bij de vraag: 'doen we de dingen goed?' (het *hoe*). De VI-Interventiestrategie helpt bij het bepalen van een zo effectief mogelijke mix van interventies in iedere nieuwe situatie.

Professionalisering

Ook met de professionalisering van het toezicht is er afgelopen jaar een grote sprong voorwaarts gemaakt. De Inspectie Academie, het interne opleidingsinstituut, heeft nauwkeurig in kaart gebracht welke kennis er binnen de VROM-Inspectie *aanwezig* is en welke kennis er *nodig* is. Zo werd duidelijk welke kennis er nog ontbreekt. Op basis van die informatie heeft de Inspectie Academie een pakket cursussen en trainingen ontwikkeld dat precies voorziet in de kennisbehoefte binnen de VROM-Inspectie.

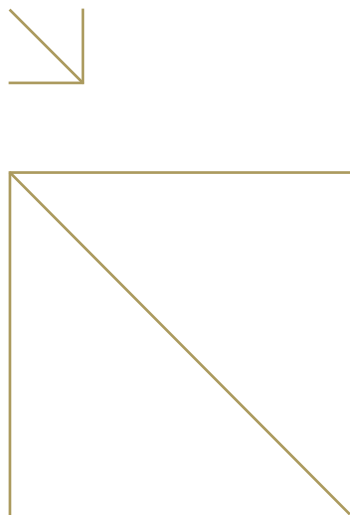
Internationale samenwerking

Ook op internationale schaal is samenwerking meer dan wenselijk - soms zelfs bittere noodzaak - om het effect van toezicht en handhaving te vergroten en de naleving te verbeteren. Zeker bij problemen met een grensoverschrijdend karakter, zoals de handel in gevaarlijke stoffen, internationale afvalstromen en milieuverontreiniging.

De handhaving van milieuregelgeving in Europa en daarbuiten laat grote verschillen zien. Dat is niet goed voor de effectiviteit van die regels en bovendien heeft het bedrijfsleven er last van. Verschillen in handhaving vormen immers een bedreiging voor het gelijke speelveld (*level playing field*). Bedrijven kunnen landen gaan mijden met een relatief streng handhavingsbeleid. Op mondiaal niveau streeft het International Network for Environmental Compliance and Enforcement (INECE) - waarin ook de VROM-Inspectie participeert - ernaar landen op een vergelijk-

Naleefindicatoren

Om de resultaten van haar werkzaamheden nog transparanter te maken, heeft de VROM-Inspectie in 2006 voor het eerst gewerkt met naleefindicatoren. Een naleefindicator geeft, op basis van onderzoek, aan wat het niveau van naleving van bepaalde wet- of regelgeving op een bepaald moment is. Op die manier kan de ontwikkeling van naleefgedrag in kaart worden gebracht en wordt duidelijk welk effect een interventie heeft op het naleven. De naleefindicatoren zijn in eerste instantie ontwikkeld voor wet- en regelgeving die een groot naleeftekort hebben en waar niet-handhaven grote risico's met zich meebrengt. Er zijn inmiddels naleefindicatoren opgesteld voor zestien wettelijke taken.

baar niveau van handhaving te brengen. Op Europees niveau levert de VROM-Inspectie een actieve bijdrage aan de discussie over de herziening van de Europese Aanbeveling over de minimumeisen die gesteld worden aan milieu-inspecties.

Een goede zaak is de toenemende aandacht in Europa voor het verbeteren van de regelgeving en het creëren van betere condities voor de handhaving. De trend is dat er bij Europese regelgeving steeds meer gelet wordt op zowel uitvoerbaarheid als handhaafbaarheid. Zo is er onlangs op initiatief van de VROM-Inspectie door het IMPEL-netwerk (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law) een checklist ontwikkeld waarmee de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van (nieuwe) regels getoetst kan worden. Met behulp van deze checklist kan in een vroeg stadium aandacht gevraagd worden voor deze aspecten van de regelgeving.

Een ander voorbeeld van internationale samenwerking op het gebied van handhaving is REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen). REACH is de naam van de nieuwe Europese Chemiewet over de toelating van en handel in chemische stoffen in de EU. Deze wet wordt in 2007 van kracht. De VROM-Inspectie trekt samen met een aantal andere landen een project om deze samenwerking effectief te organiseren.

Met de toenemende internationale oriëntatie van de VROM-Inspectie zijn er steeds meer medewerkers over de grenzen actief. Om de kansen op het internationale speelveld optimaal te benutten en slagvaardig op te treden, is het van groot belang de internationale werkzaamheden verder te professionaliseren.

Het Groene Hart heeft al dertig jaar een beschermde status. Toch verrommelt het gebied steeds meer door illegale bebouwing of andere vormen van ongewenst gebruik van de grond. Hoe kan het toch dat de gemeentelijke bestemmingsplannen, die het gebied juist zouden moeten beschermen, dat in de praktijk onvoldoende blijken te doen? De VROM-Inspectie startte een gericht onderzoek naar de beschermende werking van bestemmingsplannen in het Groene Hart.

Verouderd

‘We hebben ons alleen gericht op de bestemmingsplannen voor het buitengebied van gemeenten in het Groene Hart’, vertelt Martin van der Ark, die het onderzoek vanuit de Inspectie Zuid-West leidde. ‘Dat zijn de gebieden buiten de bebouwde kom die cruciaal zijn voor het behoud van het open karakter van het Groene Hart. Meer dan de helft van die bestemmingsplannen bleek sterk verouderd te zijn. Bestemmingsplannen moeten volgens de Wet op de Ruimtelijke Ordening eens in de tien jaar worden geactualiseerd maar in de praktijk wordt die termijn vaak overschreden zonder dat er sancties volgen.’

De onderzoekers hebben daarnaast gekeken naar de toepassing van het overgangsrecht in de bestemmingsplannen. Bij een nieuw bestemmingsplan kan de gemeente met overgangsbepalingen regelen dat bestaande bouwwerken of gebruiksvormen die niet in het nieuwe plan passen, toch mogen blijven bestaan of worden voortgezet. ‘Een ingewikkelde juridische bepaling die echter niet is bedoeld om daarmee illegaal ontstane situaties te legaliseren’, ver-

volgt Van der Ark. ‘De gemeente moet deze uitsluiten van het overgangsrecht. En dat gebeurt in veel gevallen niet. Het gevolg is dat veel van wat er de afgelopen tientallen jaren illegaal in het Groene Hart is ontstaan, is ‘witgewassen’ met het vaststellen van nieuwe bestemmingsplannen.’

Daar komt bij dat gemeenten onvoldoende toezicht houden op illegale ontwikkelingen en overtredingen gedogen. Van der Ark: ‘Heel wat niet-agrarische bedrijven hebben zich in de loop der tijd kunnen vestigen in het Groene Hart of hun activiteiten kunnen uitbreiden zonder dat hen een strobreed in de weg is gelegd.’

Actieplan

‘Dit onderzoek geeft een goed beeld van hoe de handhaving van ruimtelijk beleid door gemeenten in de praktijk uitpakt. We hebben een aantal concrete naleeftekorten en knelpunten aangetoond waarop we acties kunnen ondernemen. Een vervolgstap is nu dat we samen met gemeenten en provincies een actieplan gaan opstellen waarmee we de bestemmingsplannen hun beschermende werking terug kunnen geven.’

Een langzaam uitdijend sloopbedrijf op het terrein van een voormalig boerenbedrijf. Illegaal gebouwde schuren en bijgebouwen. Een opslag van een aanneemersbedrijf op een stuk grond met bestemming natuurgebied. Uit een onderzoek van de VROM-Inspectie naar de handhaving van bestemmingsplannen in het Groene Hart blijkt dat gemeenten onvoldoende optreden tegen illegale bouwwerken of gebruiksvormen. Bovendien zijn veel van die bestemmingsplannen verouderd.

STOP DE VERROMMELING VAN HET GROENE HART

Bestemmingsplannen moeten betere bescherming bieden

2. Overheden

Alders en Oosting

In opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Remkes bracht de Bestuurlijke Werkgroep Alders in december 2005 advies uit aan het kabinet over de rol en organisatie van interbestuurlijk toezicht in Nederland. Alders pleit voor vermindering en vereenvoudiging van het interbestuurlijk toezicht en presenteert in zijn rapport een stappenplan om dit te realiseren. Het kabinet stemt in met zijn voorstel en stelt een commissie in onder leiding van Oosting om het stappenplan van Alders uit te voeren. Deze commissie Doorlichting Interbestuurlijke Toezichtarrangementen is in augustus 2006 van start gegaan en zal medio 2007 haar rapport en advies uitbrengen.

De zorg voor een veilige, gezonde, duurzame en sociale omgeving ligt voor een deel bij gemeenten en provincies. Veel van de problemen die er liggen op het gebied van bouwen, wonen, ruimtelijke ordening en milieu moeten op dit niveau worden aangepakt. Het interbestuurlijk toezicht op de uitvoering van deze taken berust bij de VROM-Inspectie.

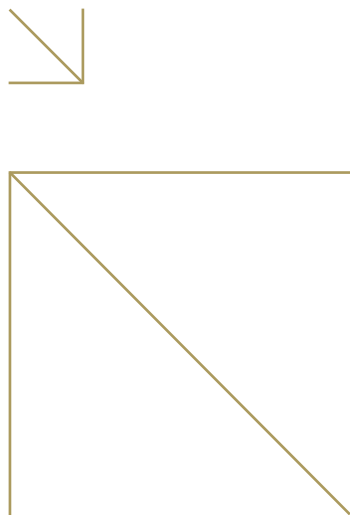
Interbestuurlijk toezicht

Ook gemeenten en provincies ondervinden in sommige gevallen onnodig veel toezichtlast van rijksinspecties. Zij pleiten al langere tijd voor minder en effectiever toezicht. De ontwikkelingen rondom het interbestuurlijk toezicht staan dan ook vooral in het teken van een verbetering van de kwaliteit en een vermindering van de toezichtlast. Selectiever te werk gaan, meer focussen op echte knelpunten en beter gebruikmaken van bestaande verantwoordingsstructuren bij gemeenten en provincies. Denk bijvoorbeeld aan interne kwaliteitsborging en aan horizontale verantwoording: van de gemeenteraad op het gemeentebestuur en van provinciale staten op gedeputeerde staten. Tot slot kan er naast toezicht vaker gebruik worden gemaakt van andere manieren om de handhaving - en dus de naleving - te verbeteren zoals het uitwisselen van goede praktijkervaringen en compliance assistance.

In mei 2006 verscheen het kabinetsstandpunt over interbestuurlijk toezicht. Dit standpunt is een reactie op het rapport 'Interbestuurlijk toezicht herijkt' van de Bestuurlijke Werkgroep Alders. Kern van de kabinetsreactie is dat bij nieuwe wetten of aanpassing van bestaande wetgeving gekeken moet worden of interbestuurlijk toezicht noodzakelijk is. En zo ja, hoe dat dan het beste georganiseerd kan worden. Ook de bestaande interbestuurlijke toezichtrelaties worden vanaf augustus 2006 kritisch tegen het licht gehouden.

Gemeenteonderzoeken

De VROM-Inspectie heeft alle gemeenten de afgelopen vier jaar doorgelicht op de uitvoering van VROM-wet- en regelgeving. In 2003 was de eerste groep aan de beurt en in 2006 zijn de laatste honderd gemeenten onderzocht. De verbetertrajecten van de gemeenten naar aanleiding van onderzoeken die in 2005 en 2006 zijn afgerond, lopen nog door in 2007. Daarmee is de vierjarige cyclus gemeenteonderzoeken afgerond.

In mei 2007 verschijnt er een rapportage waarin wordt ingegaan op de resultaten van de gemeenteonderzoeken. In bijlage 2 van deze jaarrapportage worden de uitkomsten op hoofdlijnen weergegeven.

De VROM-Inspectie zal in 2007 geen nieuwe cyclus gemeenteonderzoeken starten maar meer themagericht onderzoek gaan doen. Centraal daarbij staan de maatschappelijke doelstellingen van het ministerie van VROM. Bij deze themaonderzoeken zal de VROM-Inspectie zich niet primair richten op de rol van gemeenten en provincies, maar de rol van alle partijen in een bepaalde keten onder de loep nemen. In de keten van constructieve veiligheid van gebouwen bijvoorbeeld, zal de VROM-Inspectie niet alleen kijken naar het functioneren van de gemeentelijke afdeling Bouw- en Woningtoezicht, maar ook onderzoeken wat de kwaliteit is van de plannen die door constructeurs bij de gemeente worden ingediend.

Provincieonderzoeken

De uitvoering van een aantal VROM-taken is neergelegd bij de provincies. Het toezicht daarop ligt bij de VROM-Inspectie. In 2006 zijn de provincieonderzoeken Drenthe, Utrecht, Limburg, Groningen en Zeeland afgerond. Afronding van het onderzoek Flevoland volgde begin 2007. Volgens de planning moeten eind 2007 alle provincies zijn doorgelicht.

Het doel van de provincieonderzoeken is in de eerste plaats het stimuleren van een betere uitvoering van VROM-taken. Een tweede doelstelling is om met deze onderzoeken een driezijdig leerproces tussen provincies en VROM in gang te zetten: wat kunnen de provincies van elkaar leren, wat kunnen de provincies van VROM leren en wat kan VROM van de provincies leren om bij te dragen aan een verbetering van de leefomgeving? De onderzochte provincies voeren de taken op het gebied van ruimtelijke ordening over het algemeen goed uit. De taken milieuvergunningverlening, milieuhandhaving (inclusief gedogen), lucht, geluid en huisvesting statushouders voldoen echter bij een aanzienlijk aantal provincies niet aan het gewenste niveau.

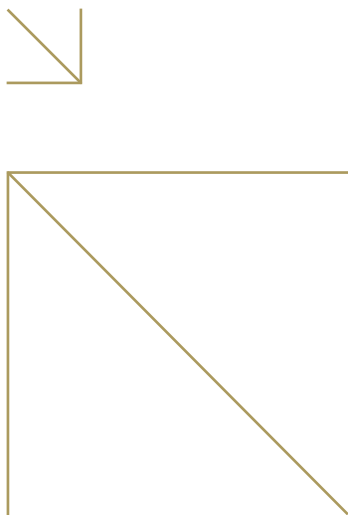
Met de onderzochte provincies zijn afspraken gemaakt over verbeteracties en de termijn waarbinnen die gerealiseerd worden. De VROM-Inspectie ziet toe op het nakomen van deze afspraken.

Beëindiging intensieve nazorg Delfzijl

Na een onderzoek in 2002 naar de uitvoering van VROM-taken in Delfzijl, constateert de VROM-Inspectie ernstige tekortkomingen. Het toezicht op de milieuwet- en regelgeving is bijvoorbeeld nagenoeg afwezig. De uitkomst van het onderzoek heeft verstrekkende gevolgen. Ook op bestuurlijk vlak want mede hierdoor treedt de burgermeester af. De gemeente stelt in samenspraak met provincie en VROM-Inspectie een gedegen plan van aanpak op. De VROM-Inspectie houdt de vinger aan de pols en voert in 2004 een herhalingsonderzoek

uit. Daaruit blijkt dat er veel is verbeterd: zo is het milieutoezicht van de grond gekomen en is de uitvoering van de overige milieutaken en bouwvergunningverlening nu op adequaat niveau. Toch wil de VROM-Inspectie de verdere voortgang blijven volgen, mede vanwege de voortdurende bestuurlijke onrust.

In november 2006 vindt er opnieuw overleg plaats met burgermeester en betrokken wethouder over de stand van zaken. Weer blijkt er een flinke vooruitgang in de uitvoering van VROM-taken te zijn geboekt. Bovendien heeft Delfzijl de interne verantwoordingsstructuur tussen bestuur en gemeenteraad op orde. De Inspectie ziet geen aanleiding het intensieve toezicht voort te zetten. Afsproken wordt dat de VROM-Inspectie Delfzijl zal ondersteunen op het gebied van externe veiligheid in relatie tot de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente.

Uit een tussenbalans die de VROM-Inspectie in 2006 opmaakte, blijkt dat de provincieonderzoeken een goed instrument zijn om een beeld te krijgen van de uitvoering van VROM-taken. De onderzoeken blijken bovendien een stimulans te zijn voor de provincies om hun taken waar nodig (verder) te verbeteren. Over het algemeen herkennen de provincies zich in de onderzoeksresultaten en in de verbetervoorstellen van de VROM-Inspectie. Wel blijkt dat de VROM-Inspectie nog te weinig aandacht besteedt aan het van elkaar leren. Dit aspect krijgt daarom in 2007 extra aandacht. Onder meer door te stimuleren dat provincies hun 'excellente werkwijzen' gaan uitwisselen.

Veiligheid van gebouwen

De VROM-Inspectie doet jaarlijks onderzoek naar de veiligheid van bestaande gebouwen. Dit gebeurt aan de hand van een meerjarenprogramma dat is gebaseerd op een risicoanalyse van de verschillende type gebouwen in ons land. Per type onderzoekt de Inspectie enkele tientallen gebouwen, zowel wat betreft de vergunningverlening als de daadwerkelijke bouw. In 2006 zijn de resultaten gepresenteerd van landelijk onderzoek naar de veiligheid van overdekte kinderspeelplaatsen en naar de brandveiligheid van discotheken. De rapportage over een onderzoek naar de (brand)veiligheid van sociale werkplaatsen zal begin 2007 verschijnen. Daarnaast hebben er diverse lokale onderzoeken plaatsgevonden naar de (brand)veiligheid van gebouwen.

Hoewel gemeenten en gebouweigenaren de laatste jaren meer aandacht besteden aan (brand)veiligheid, signaleerde de VROM-Inspectie bij bijna alle onderzochte overdekte kinderspeelplaatsen tekortkomingen. In één van de dertig onderzochte speelplaatsen waren zo veel gebreken aanwezig, dat direct ingrijpen door de gemeente noodzakelijk was. Slechts drie overdekte speelplaatsen voldeden aan alle bouwkundige eisen in het Bouwbesluit en de gemeentelijke bouwverordening. Bij de overige speelplaatsen zijn grotere of kleinere verbeteringen noodzakelijk om aan het wettelijk vereiste minimumniveau te voldoen. Vrijwel geen van de onderzochte speelplaatsen houdt periodieke ontruimingsoefeningen. Bij negen speelplaatsen ontbrak een goedgekeurd ontruimingsplan en bij zes een geofende bedrijfshulpverleningsorganisatie. Vaak bleken de vluchtwegen niet in orde, zaten op slot of werden versperd door inventaris.

Brandveiligheid cellencomplexen

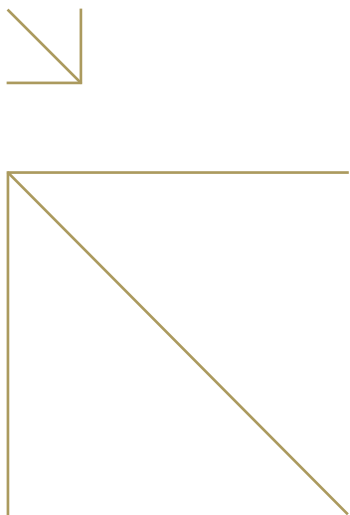
Na de brand van 26 oktober 2005 in het tijdelijke cellencomplex op Schiphol Oost, waarbij elf mensen omkomen, stelt de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) een grondig onderzoek in. De Tweede Kamer wil bovendien precies weten hoe het zit met de brandveiligheid in de overige 103 penitentiaire inrichtingen in ons land.

De VROM-Inspectie voert daarvoor een onderzoek uit samen met de Arbeidsinspectie (AI) en de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV). Het doel is om een samenhangend inzicht te krijgen in de essentiële aspecten van brandveiligheid. Er wordt prioriteit gegeven aan cellencomplexen die zijn uitgevoerd in unitbouw, vanwege de overeenkomst met het complex op Schiphol.

Het onderzoek toont een aantal relevante tekortkomingen aan. Die liggen zowel op bouwkundig vlak als op het gebied van de gebruiksvergunningen en de geoefendheid van de medewerkers bij calamiteiten. Ook de naleving door eerstverantwoordelijken en de controle door gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor het primaire toezicht, kunnen beter.

Uit het onderzoek van de rijksinspecties komen bevindingen naar voren over de brandveiligheid bij bepaalde typen unitbouwcomplexen die ook van belang zijn voor andere gebruiksdoeleinden, zoals in de zorg en de kinderopvang. Een extra risico hierbij is dat het om personen gaat die zich niet zelfstandig in veiligheid kunnen brengen. Reden voor de minister van VROM om hierover in augustus 2006 een handreiking te verspreiden onder brancheorganisaties van eerstverantwoordelijken voor de brandveiligheid - bouwers, eigenaren en gebruikers - en onder alle gemeenten.

Het onderzoek van de rijksinspecties wordt tegelijkertijd met de uitkomsten van de Onderzoeksraad voor Veiligheid gepresenteerd. De ministers van Justitie en VROM treden naar aanleiding van de Schipholbrand af. Ook de burgemeester van Haarlemmermeer legt zijn functie neer. Veel gemeenten laten de penitentiaire inrichtingen in hun gemeente opnieuw inspecteren. Dat leidt in een aantal gevallen tot extra maatregelen en in een enkel geval tot tijdelijke sluiting van (een deel) van de betreffende inrichting.

Op het cellencomplex Schiphol is een groot aantal maatregelen genomen ter verbetering van de brandveiligheid. Eind 2006 is een groot deel van het complex opnieuw in gebruik genomen.

Samen met de AI en de IOOV voert de VROM-Inspectie vervolgens een uitgebreid informatietraject uit om de brandveiligheid bij unitbouw onder de aandacht te brengen. Het voorlichtingsprogramma richt zich op alle partijen in de keten. Van architecten en constructeurs tot bouwbedrijven, eigenaren, gebruikers en gemeenten. Als concreet hulpmiddel worden er, samen met de betreffende brancheorganisaties, twee typen checklisten ontwikkeld: een gericht op gebruikers van bouwwerken en gemeentelijke toezichthouders, en een gericht op ontwerpers, bouwers en vergunningverleners.

Voor 2007 staat een gezamenlijk onderzoek van de rijksinspecties op stapel naar de veiligheid bij justitiële inrichtingen in Nederland.

Plan van Aanpak Constructieve Veiligheid

Naast brandveiligheid is in 2006 veel aandacht besteed aan de bouwveiligheid. Met veel marktpartijen en gemeentelijke organisaties is hierover overleg gevoerd. Als resultaat hiervan is eind 2006 op initiatief van de VROM-Inspectie het Plan van Aanpak Constructieve Veiligheid gepubliceerd. Dit Plan van Aanpak bevat een heldere beschrijving van de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen in het bouwproces. Het geeft aanbevelingen om risico's voor de constructieve veiligheid te vermijden. Via een groot aantal regionale bijeenkomsten voor constructeurs van adviesbureaus en gemeenten is het Plan van Aanpak onder de aandacht gebracht. De Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland zal de aanbevolen werkwijze, met name het streng handhaven van de gecoördineerde indiening van constructieve gegevens door aanvragers van een bouwvergunning, bij haar leden propageren.

Bos en Lommerplein

Op 1 februari 2006 worden markt, winkels en enkele woningen boven het Amsterdamse Bos en Lommerplein ontruimd. Reden: in het dak van de onderliggende parkeergarage is een scheur en een verzakking ontstaan. Uit onderzoek van TNO blijkt dat bij de bouw van de garage onvoldoende bewapening in de betonconstructie is gebruikt. Desondanks wordt het complex veilig bevonden en worden de woningen en winkels weer vrijgegeven. Wel komt er een vervolgonderzoek door Intron. Dit bureau constateert dat er op een aantal punten is afgeweken van de bouwtekeningen. Op basis van deze conclusie besluit het stadsdeelbestuur op 11 juli 2006 woningen en winkels te ontruimen in afwachting van een diepgaand onderzoek naar de gevolgen voor de veiligheid. De 190 bewoners moeten in allerijl hun huis verlaten. Het zal tot kerst duren voordat zij weer terug kunnen keren. Direct na verzakking van het plein vraagt het stadsdeel Bos en Lommer de VROM-Inspectie om onderzoek te doen naar de rol van het dagelijks bestuur van het stadsdeel ten tijde van de bouw. Het rapport van de VROM-Inspectie (juli 2006) is kritisch over alle partijen die betrokken zijn bij de bouw van het

plein: opdrachtgevers, bouwers en de toezichthouders van Bouw en Woningtoezicht. De Inspectie pleit voor beter toezicht op de complete bouwketen. De resultaten van het onderzoek worden ter beschikking gesteld aan de onderzoekscommissie De Boer, die - na de tweede ontruiming in juli - de hele gang van zaken rondom voorbereiding en bouw van het plein in kaart brengt. Ook commissie De Boer concludeert begin 2007 dat er te weinig toezicht is geweest en noemt de bouwer van het complex primair verantwoordelijk. De commissie vindt dat het toezicht op het bouwen fundamenteel anders moet en raadt gemeenten aan om grote bouwprojecten van de afgelopen vijf jaar nog eens grondig te inspecteren.

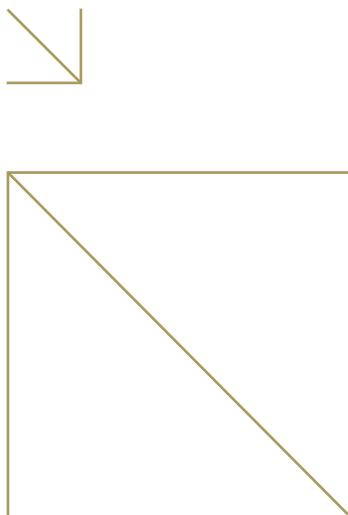
Instortende daken

In november 2005 heeft hevige sneeuwval niet alleen voor een verkeerschaos gezorgd, maar ook grote bouwkundige schade veroorzaakt. Naar aanleiding hiervan verrichtte de VROM-Inspectie, in nauwe samenwerking met deskundigen van gemeenten, verzekeringsmaatschappijen en wetenschappers, onderzoek naar de bouwconstructie van ingestorte daken. In juni 2006 wordt het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer aangeboden. Het blijkt dat circa honderd gebouwen geheel of gedeeltelijk zijn ingestort. Hoewel de sneeuwbelasting op veel plaatsen dicht in de buurt van de normbelasting kwam, zijn de onderzochte schadegevallen vrijwel zonder uitzondering veroorzaakt door ontwerp- en/of uitvoeringsfouten in de dakconstructie.

Een van de aanbevelingen is om te onderzoeken hoe de kwaliteit in de gehele bouwketen - van opdrachtverstrekking tot oplevering - geborgd is. Dit onderzoek zal zich met name richten op de constructieve kwaliteit van recent opgeleverde, grotere bouwwerken. Op basis hiervan kunnen, zonodig, maatregelen getroffen worden om de kwaliteitsborging in de Nederlandse bouw te verbeteren. In samenwerking met het Civieltechnisch Centrum Uitvoering Research en Regelgeving (CUR) is vooruitlopend op dit ketenonderzoek een vooronderzoek gestart.

Ruimtelijke plannen

Een van de onderwerpen waar de VROM-Inspectie bij provincie- en gemeenteonderzoeken naar kijkt, zijn de ruimtelijke plannen: streek- en bestemmingsplannen. Op basis van een aantal geselecteerde aandachtspunten, zoals luchtkwaliteit, externe veiligheid en buisleidingen, heeft de VROM-Inspectie provincies en gemeenten geadviseerd bij een groot aantal ruimtelijke plannen. Ook heeft de Inspectie gemeenten ondersteund bij het realiseren van de woningbouwafspraken waartoe zij verplicht zijn. In 2006 zijn er twee rapportages verschenen over de handhaving van bestemmingsplannen in het Groene Hart. Uit de rapporten blijkt dat de problematiek in alle drie de Groene Hart-provincies in grote lijnen overeenkomt. De bestemmingsplannen zijn vaak verouderd en gemeenten treden te weinig op tegen overtredingen.

EHS-compensatie

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het is een netwerk van gebieden waar de natuur voorrang heeft. Voor ruimtelijke plannen in de EHS geldt een 'nee, tenzij-regime'. Alleen als er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang mag het plan doorgang vinden. Wel moet dan de inbreuk op de EHS gecompenseerd worden, zowel in het bestemmingsplan als in het veld. De initiatiefnemer van de plannen en de gemeente zijn beide verantwoordelijk voor de compensatie van natuur. Deze moet gelijktijdig met de ingreep worden geregeld. De VROM-Inspectie startte in 2005 een verkennend onderzoek naar toepassing van het EHS-compensatiebeginsel in Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Veertig ruimtelijke ingrepen werden onderzocht. De conclusie in het rapport, dat in 2006 verscheen, is dat ingrepen in natuurgebieden die onderdeel zijn van de EHS niet altijd correct of slechts gedeeltelijk worden gecompenseerd. Bovendien blijkt het vastleggen van de compensatie in een bestemmingsplan er vaak bij in te schieten. Hierdoor komt de doelstelling van instandhouding van de EHS in gevaar. Het Interprovinciaal Overleg (IPO, de koepelorganisatie van de provincies) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) herkennen de problemen die de VROM-Inspectie signaleert. De ministers van VROM en LNV gaan samen met de provincies de problematiek volledig in kaart brengen en de knelpunten aanpakken. Daarbij wordt het nut van een aantal aanvullende maatregelen onderzocht. Zoals een nadere uitwerking van het compensatiebeleid in streek- en bestemmingsplannen; het benoemen van concrete locaties voor compensatie in het bestemmingsplan; het maken van harde afspraken met de initiatiefnemer van de plannen over compensatie en het opstellen van een openbare boekhouding over natuurverlies en compensatie op internet.

Onrechtmatige bewoning

Wonen is een onderwerp waar de VROM-Inspectie structureel aan werkt. Zo is er in 2006 onderzoek gedaan naar het illegaal doorverhuren van huurwoningen en huisjesmelkerij. Voor het onderzoek zijn vijftig gemeenten en hun woningcorporaties benaderd. Ook zijn tien burgerplatforms geraadpleegd. Uit het onderzoek blijkt dat gemeenten zich over het algemeen passief opstellen als het om illegale verhuur en huisjesmelkers gaat.

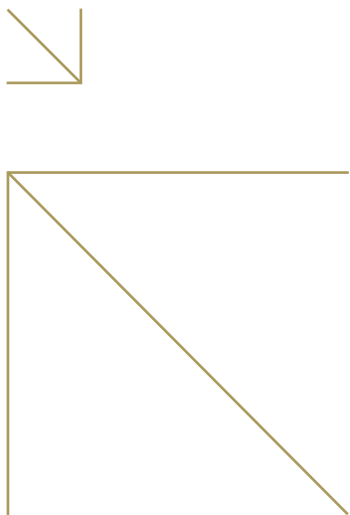
Zij reageren alleen op externe signalen en voeren geen actief (opsporings)beleid. Ook de huisvesting van tijdelijke buitenlandse werknemers is een punt van aandacht. Medio 2006 stuurde de VROM-Inspectie een handreiking aan gemeenten over hoe de huisvesting voor deze werknemers effectief te regelen en te handhaven. In december is samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Vereniging Nederlandse Gemeenten een brochure hierover aan werkgevers (-organisaties) en uitzendbureaus van buitenlandse werknemers gestuurd. In 2006 is op grond van artikel 7 van de Woningwet aan een particulier ondernemer ontheffing van het Bouwbesluit verleend om een gebouw van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) te kunnen gebruiken voor de huisvesting van deze tijdelijke werknemers.

Statushouders

Gemeenten hebben de wettelijke taak naar rato van hun inwoneraantal woonruimte beschikbaar te stellen aan statushouders: asielzoekers met een verblijfsvergunning. De provincies en stadsgewesten zien er op toe dat gemeenten dat doen. Vier toezichthouders (drie provincies en een WGR+-regio) zijn in 2006 op dit vlak in gebreke gesteld. De landelijke achterstand die in het verleden is ontstaan, is in 2006 gedaald van 1.750 naar 1.400 te huisvesten statushouders. De minister van VROM heeft in oktober 2006 aan IPO, VNG en VROM-Inspectie gevraagd de handen ineen te slaan om statushouders te huisvesten. De VROM-Inspectie biedt provincies, gemeenten en corporaties ondersteuning bij deze taak. Het aantal bemiddelbare statushouders in de centrale opvang is intussen op een historisch laag peil gekomen. Hiermee is een gewenst resultaat behaald. Het COA heeft in slechts zeven gevallen aan een gemeente moeten melden dat voor beschikbaar gestelde woonruimte niet onmiddellijk een statushouder bemiddeld kon worden.

Vrijplaatsen op woonwagenlocaties

Ook woonwagencentra bleven in 2006 de gemoederen bezighouden. Een van de problemen vormen de vrijplaatsen op woonwagenlocaties. Een vrijplaats is een plek waar het bevoegd gezag niet normaal kan optreden, bijvoorbeeld omdat er geweldsdreiging is. Daarvan blijken er zo'n zeventig te zijn. De gemeente Maastricht heeft als eerste dit probleem fundamenteel aange-

pakt en daarmee een trend gezet. De VROM-Inspectie stimuleert en ondersteunt gemeenten bij het opheffen van deze vrijplaatsen. De beschikbare kennis is gebundeld in de handreiking 'werken aan woonwagenlocaties', die in oktober 2006 aan alle gemeenten is gestuurd. Hierin wordt niet alleen op 'repressieve handhaving' ingegaan maar ook op het ontwikkelen van gemeentelijk beleid om de naleving te verbeteren en problemen in de toekomst te voorkomen.

Veel elektronisch afval uit de Europese Unie komt in tweede en derde wereldlanden terecht. In China bijvoorbeeld, waar het vaak verwerkt wordt op een manier die niet bepaald veilig en milieuvriendelijk is. Dat is tegen de regels. Ook in Nederland bleken, na onderzoek door de VROM-Inspectie in 2004, veel afgedankte apparaten - van computers tot koelkasten - illegaal geëxporteerd te worden. De VROM-Inspectie startte in 2005 een offensief en deed afgelopen jaar landelijk onderzoek naar de stand van zaken op dit gebied.

De eerste landelijke actie, die de VROM-Inspectie in 2005 uitvoerde, was vooral gericht op hulp bij naleving (compliance assistance). Projectleider Carl Huijbregts: 'We wisten uit onderzoek dat minimaal twintig procent van de afgedankte tv's in het illegale circuit terecht kwam. En afgedankte tv's zijn gevaarlijk afval. Het probleem was dat veel kleine wit- en bruigoedzaken niet wisten hoe het nou zat met de wet- en regelgeving. De grotere ketens waren vaak wel op de hoogte, maar snel geneigd om de regels naast zich neer te leggen. In totaal gaat het om zo'n 22.000 bedrijven in Nederland. Het vergt een enorme capaciteit om die stuk voor stuk te controleren. Daarom hebben we besloten het bewustzijn in de hele branche te verhogen en bedrijven gericht te informeren. Tegelijkertijd hebben we controles uitgevoerd bij opkopers en exporteurs van elektronisch afval.'

Het project bleek te werken: het merendeel van de grotere elektronicaconcerns voerde eind 2005 apparatuur volgens de regels af en ook bij zelfstandige elektronicazaken was de naleving verbeterd.

Internationale business

In 2006 heeft de VROM-Inspectie samen met de Belastingdienst opnieuw controles uitgevoerd bij opkopers en exporteurs van afgedankte elektronica. En met gemeenten en provincies zijn uitgebreide controles uitgevoerd bij de detailhandel. Daarbij is speciale aandacht gegeven aan kringloopwinkels en refurbishmentbedrijven. Huijbregts: 'Dat zijn bedrijven die computers opkopen van bedrijven en instellingen, met de bedoeling ze op te knappen en door te verkopen aan afnemers in bijvoorbeeld Oost-Europa of Afrika. Het onder-

scheid tussen hergebruik van tweedehands artikelen en afval is lastig en er is sprake van een grijs gebied. Deze handel is een internationale business. Daarom hebben we in internationaal verband gewerkt aan een richtlijn en aan een voorstel om het onderzoek zoals wij dat hebben gedaan, ook in een Europees project te gieten.' De trend uit 2005 heeft zich ook in 2006 doorgezet, aldus Huijbregts. '2006 was het laatste jaar dat we landelijk onderzoek hebben gedaan en opnieuw bleek dat door de verschillende acties het aantal overtredingen verder is gedaald. Er zal altijd een groep notoire overtreders blijven, maar daar blijven we actief naar speuren.'

DE ELEKTRONISCHE AFVALRACE

De aanpak van de illegale export

3. Bedrijven

Van kleine financiële dienstverleners tot internationaal opererende afvalverwerkers. Het toezicht van de VROM-Inspectie richt zich voor een belangrijk deel direct op bedrijven. Zij zijn medeverantwoordelijk voor onze leefomgeving en dienen zich daarbij aan de wet te houden. Tegelijkertijd is de economie gebaat bij eenduidig toezicht dat zo min mogelijk onnodige last met zich meebrengt. De VROM-Inspectie stelt prioriteiten, werkt waar mogelijk samen met andere toezichthouders, ondersteunt bedrijven bij de naleving en laat waar nodig haar gezag gelden.

Het toezicht op bedrijven is zo gevarieerd en omvangrijk dat de VROM-Inspectie haar aandacht heeft geconcentreerd binnen drie portefeuilles: Veiligheid & Risico's, Afval en Stoffen & Producten. Werken volgens de 'portefeuilleformule' blijkt in de praktijk een eenduidiger uitvoering van taken op te leveren. En daar is het bedrijfsleven bij gebaat. Met meerjarenplannen per portefeuille is de VROM-Inspectie beter in staat haar prioriteiten over de jaren heen te stellen en te werken vanuit een langetermijnperspectief.

Veiligheid & Risico's

Externe Veiligheid en milieubelasting door bedrijven zijn de centrale thema's binnen de portefeuille Veiligheid & Risico's. Het gaat hierbij om het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen. Daarnaast gaat het vooral om emissies van luchtverontreinigende stoffen door grote bedrijven.

Gasunie Pilot

Duidelijk is dat veel, vaak grotere, bedrijven behoefte hebben aan vermindering van de toezichtlast. Tegelijkertijd stellen zij hoge kwaliteitseisen aan het toezicht. Om hieraan tegemoet te komen stuurt de VROM-Inspectie op verdere professionalisering en samenwerking. Zowel binnen de eigen organisatie als met andere rijksinspectiediensten maar ook met bijvoorbeeld politie, douane, lokale overheden, diverse ministeries, het RIVM, drinkwaterbedrijven en vakspecialisten. Ook samenwerking met het bedrijfsleven zelf is goed voor de efficiency en effectiviteit van het toezicht. Mooi voorbeeld van samenwerking tussen verschillende partijen is de Gasunie Pilot, waarbij de Provincie

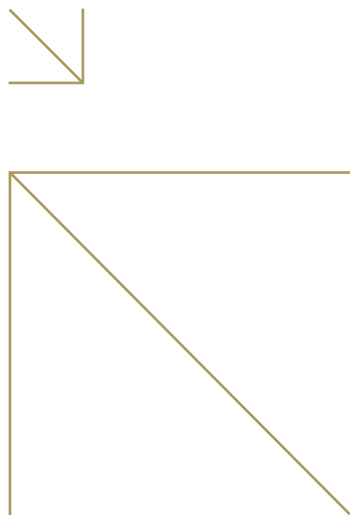
Groningen, de Vereniging van Groninger Gemeenten, verschillende waterschappen, de Arbeidsinspectie, de Inspectie Verkeer en Waterstaat en de VROM-Inspectie een intentieverklaring hebben getekend om voor de Gasunie een provinciaal overheidsloket in te richten. Met dit Coördinatiepunt Overheden Groningen (COG) heeft de Gasunie één loket, waarin alle vergunningverlenende en handhavende instanties gebundeld zijn. De pilot is in 2004 gestart en kreeg in 2006 een vervolg. Het is de bedoeling dat de Gasunie in de toekomst een landelijk loket krijgt.

Aanpak TOP-bedrijven

TOP-bedrijven zijn bedrijven die in het kader van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) veiligheidsbeleid moeten voeren, eindverwerkers van afvalstoffen en bedrijven die verplicht zijn een milieujaarverslag (MJV) op te stellen. In de meeste gevallen gaat het om grote ondernemingen. Omdat regelgeving voortdurend wordt aangescherpt en de stand der techniek verandert, is naleving niet eenvoudig. Ook handhaving door het bevoegd gezag (gemeenten en provincies) wordt daardoor complexer. Deze bedrijven zijn tegelijkertijd van groot belang voor het realiseren van een aantal zwaarwegende beleidsdoelstellingen van het ministerie van VROM; de zogenaamde rijksbelangen. Het gaat dan bijvoorbeeld om landelijke emissiedoelstellingen, externe veiligheid of luchtkwaliteit. In 2005 is een start gemaakt met het meerjarenprogramma TOP-bedrijven. In 2006 is nader in kaart gebracht welke rijksbelangen precies spelen bij de TOP-bedrijven en hoe de handhaving door provincies en gemeenten verloopt. Daarnaast is onderzocht hoe het bevoegd gezag MJV's toetst. Een ander project binnen dit programma is gericht op invoering van de Europese richtlijn Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC). Lokale overheden moeten op grond van de IPPC-richtlijn, die in oktober 2007 moet zijn ingevoerd, rapporteren over vergunningen van grote milieuvervuilende bedrijven. In samenwerking met de Inspectie Verkeer en Waterstaat wordt onderzocht hoe de stand van zaken is en hoe invoering van de richtlijn het beste kan worden bevorderd.

Project Vitaal

In 2004 heeft het kabinet twaalf vitale infrastructuursectoren vastgesteld die van belang zijn voor de Nederlandse samenleving. Op basis daarvan is het project Bescherming Vitale Infrastructuur in Nederland van start gegaan; het project

'Vitaal'. VROM is verantwoordelijk voor drie sectoren: 'drinkwatervoorziening', 'nucleaire industrie' en 'chemische industrie' en draagt bij aan de sector Openbaar Bestuur als het gaat om de veiligheid van rijksgebouwen.

In 2006 is een start gemaakt met het toezicht op beveiligingsaspecten in de sector chemie. De VROM-Inspectie heeft zich verder gericht op lopende projecten zoals opslag/uitgifte ammoniumnitraat, ammoniakkoeling, explosieven voor civiel gebruik en transport via buisleidingen. Hierbij is ook het aspect beveiliging meegenomen.

In verband met een nog af te sluiten convenant met de chemische sector zijn circa tachtig bedrijven geïdentificeerd waar een bepaalde mate van beveiliging noodzakelijk is. De VROM-Inspectie zal het nakomen van de hierin gemaakte afspraken monitoren.

Toezicht buisleidingen

In Nederland ligt circa 150.000 kilometer buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke (grond)stoffen, zoals gas, olie en benzine. Sinds maart 2005 is het toezicht op buisleidingen niet langer de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven, maar die van de VROM-Inspectie. Uiterlijk in 2008 wil VROM alle tekortkomingen in het buisleidingenbeleid opgelost hebben en de veiligheid van buisleidingen in wet- en regelgeving vastleggen. De VROM-Inspectie heeft, in samenwerking met de beleidsdirectie Externe Veiligheid, een Plan van Aanpak Toezicht Buisleidingen opgesteld. De uitvoering hiervan is inmiddels gestart en loopt door tot eind 2007. Daarbij zijn achtereenvolgens het *wat, hoe, en wie* van het toezicht op buisleidingen uitgewerkt. Ook zijn er praktijkervaringprojecten in regio's gestart. Bedoeling daarvan is de sector te verkennen en een begin te maken met het toezicht op onder meer de eigen veiligheidsbeheersystemen van de bedrijven, en op de ruimtelijke inpassing.

Inmiddels is nieuw beleid ontwikkeld en zijn de voorbereidingen gestart om lokale overheden daarover te informeren. Daarnaast is in 2006 het wetsvoorstel Grondroedersregeling ingediend. Op basis daarvan moeten bedrijven die graafwerkzaamheden verrichten voortaan informatie over de ligging van kabels en leidingen opvragen en verplicht zorgvuldig werken bij het graven.

Afval

Het werkterrein van de VROM-Inspectie is Nederland, maar handhavingstaken beperken zich al lang niet meer tot onze

grenzen. Het werk binnen de portefeuille Afval heeft een sterk internationaal karakter. Im- en export van al dan niet gevaarlijk afval is aan de orde van de dag. Wet- en regelgeving op het gebied van vervoer en verwerking van afval is hoofdzakelijk Europees en interpretatieverschillen maken de handhaving tot een complexe taak.

EVOA

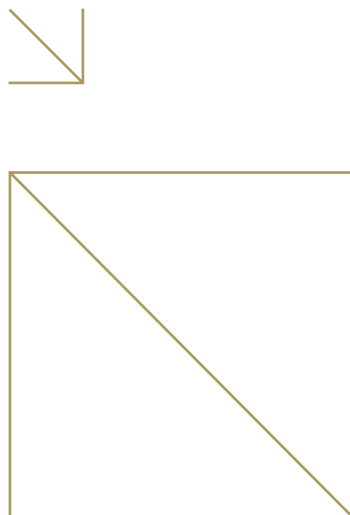
Een belangrijk onderwerp voor de VROM-Inspectie is de Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA). Deze verordening gaat over het overbrengen van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Gemeenschap. In 2006 is een meerjarenprogramma 'Handhaving EVOA' gestart, waarmee de naleving op dit gebied naar een adequaat niveau moet worden gebracht. Dat gebeurt via de volgende sporen: het versterken van de nationale en internationale samenwerking, het meer en beter gebruikmaken van informatie (informatiegestuurde handhaving), methodiekontwikkeling en het uitvoeren van concrete handhavingssacties op risicovolle afvalstromen.

IMPEL-TFS

Europese samenwerking is cruciaal bij de handhaving van EVOA. Het IMPEL-TFS-cluster werkt aan de hand van een meerjarenprogramma aan bewustwording, capaciteitsopbouw en samenwerking op Europese schaal. IMPEL is het Europese netwerk van milieu-inspecteurs en TFS staat voor Trans Frontier Shipment of waste.

In december 2006 heeft de Europese Milieuraad IMPEL-TFS actieve steun toegezegd en daarmee lijkt de kracht van het Europese handhavingnetwerk toegenomen. Alle milieuministers van vijftientig lidstaten hebben aangegeven actief deel te zullen nemen aan de handhaving EVOA onder de paraplu van IMPEL-TFS. Er is een meerjarenprogramma TFS vastgesteld en op de jaarlijkse TFS-conferentie in Bonn (mei 2006) zijn afspraken gemaakt over het opstellen van een afvalstoffendatabase, nationale *contact points*, handhaving van export van autowrakken en samenwerking met ontwikkelingslanden in Azië en Afrika.

In het project TFS verificatie hebben veertien EU-landen samengewerkt in een onderzoek naar de rechtmatigheid van eindbestemmingen en milieuverantwoorde verwerking van geëxporteerde afvalstoffen. Om op Europees niveau ketenhandhaving op te zetten, zijn bedrijven en strategische routes gecon-

troleerd. Uit aselechte steekproeven blijkt dat het in circa vijftien procent van alle transportbewegingen om afvalstoffen gaat. Ongeveer twaalf procent van die afvaltransporten voldoet niet aan de EVOA. Het gaat dan bijvoorbeeld om administratieve overtredingen en sluikhandel. Verder bleek dat het hand-havingsniveau in verschillende lidstaten sterk uiteenloopt omdat veel landen over onvoldoende middelen beschikken en andere prioriteiten stellen. Het eindrapport bevat diverse aanbevelingen om de samenwerking tussen lidstaten te verbeteren en de rol van de Europese Commissie te vergroten.

Van 2003 tot en met 2006 is het tweede IMPEL-TFS zeehavenproject uitgevoerd. Dertien Europese landen hebben in 35 havens controles uitgevoerd op grensoverschrijdende afvaltransporten. Gemiddeld bleek ongeveer de helft van alle afvaltransporten illegaal (verboden of zonder benodigde vergunningen). Internationaal is veel ervaring opgedaan met dit soort controles, waarbij onderling ook inspecteurs zijn uitgewisseld. Vanaf 2006 is het vervolgproject IMPEL-TFS Enforcement Actions gestart. Achttien lidstaten hebben afgesproken om in vier maanden op diverse locaties in Europa gezamenlijke inspecties uit te voeren, te beginnen in februari 2007. Deze zijn vooral gericht op de export van 'groene lijst'-stoffen, autowrakken en elektronica-afval naar Azië, Afrika en nieuwe EU-landen.

Netwerk Azië en Afrika

Eén van de kernpunten uit de EVOA is een verbod voor uitvoer van afvalstoffen naar ACS-landen (Afrika, Caribisch gebied en eilanden in de Stille Zuidzee). De laatste jaren heeft de VROM-Inspectie met name vanuit de haven van Amsterdam een aanzienlijke hoeveelheid overtredingen van het exportverbod geconstateerd en is daartegen opgetreden. Op verzoek van de minister van VROM en in samenwerking met de minister van Ontwikkelingssamenwerking worden samenwerkingsverbanden met Afrika en Azië verkend.

Voor het project Azië heeft de VROM-Inspectie contact gelegd met (onder andere) de Chinese autoriteiten. De milieuautoriteit (SEPA) in Peking wil in maart 2007 een Europese (TFS-) delegatie van inspecteurs ontvangen om concrete afspraken te maken over het toezicht op de verwerking van afvalstromen in China.

De Otapan

Kort nadat de Otapan in 1999 aankomt in Amsterdam, blijkt het schip grote hoeveelheden bruine asbest te bevatten. De Mexicaanse eigenaar (Navimin) laat het schip schoonmaken maar dat gebeurt niet volgens de regels. Reden voor de VROM-Inspectie de saneringsoperatie in maart 2001 stil te leggen, de rotzooi op te laten ruimen en de kosten te verhalen op de eigenaar.

Onderhandelingen over de sloop van het verouderde schip met de eigenaar en de Mexicaanse autoriteiten lopen jarenlang op niets uit. Na het faillissement van Navimin krijgt het schip een nieuwe eigenaar: Basilisk. In 2006 bereiken de betrokken partijen eindelijk overeenstemming met de Nederlandse overheid over sloop van het schip in Turkije bij een bedrijf dat op verantwoorde wijze asbest kan verwijderen. Eind juli 2006 vertrekt het schip naar Turkije.

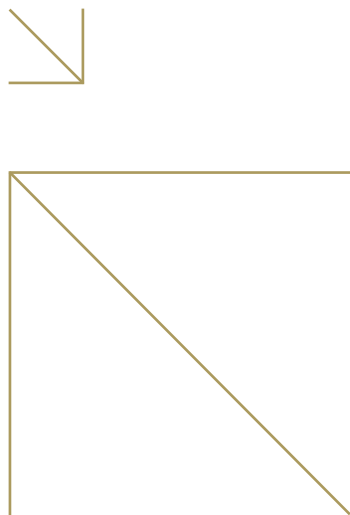
Medio augustus blijkt de eigenaar een onjuiste hoeveelheid asbest te hebben aangegeven op de EVOA-aanvraag en de Turkse regering weigert de Otapan de toegang in haar territoriale wateren. Eind augustus overlegt staatssecretaris Van Geel met de Turkse minister van Milieu om de kwestie op te lossen. Nederland biedt excuses aan voor de onjuiste

informatie en biedt aan om de asbest door Nederlandse deskundigen te laten verwijderen, het asbest over te brengen naar Nederland en alle kosten te betalen. Turkije weigert op dit voorstel in te gaan en het Ministerie van VROM haalt de Otapan eind september terug naar Nederland. Inmiddels ligt het schip in Rotterdam waar het van asbest wordt ontdaan.

Probo Koala

De Probo Koala, een schip dat vaart in opdracht van het Amstelveense bedrijf Trafigura, biedt in juli 2006 verwerkingsbedrijf Amsterdam Port Services (APS) een partij van 500 ton afval aan. Het zou gaan om slops: met ladingresten vervuild water. Het afval wordt overgepompt op een boot van APS en overgebracht naar de verwerkingsinstallatie. Daar ontstaat een enorme stankgolf. De Amsterdamse Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) legt de installatie stil om te kijken of er overtredingen zijn begaan. De slops blijken niet verwerkt te kunnen worden bij APS. De speciale verwerking die noodzakelijk is, pakt fors duurder uit en Trafigura wil het afval terug. Een maand later wordt de partij afval afgeleverd bij een verwerkingsbedrijf in Abidjan, Ivoorkust. Dat bedrijf dumpt het afval op verschillende

locaties in de stad. Kort daarna komen er meldingen van in totaal tien doden en duizenden gewonden.

De VROM-Inspectie neemt deel aan een humanitaire missie van de Verenigde Naties, die in Ivoorkust ondersteuning biedt bij het analyseren en verwijderen van het gedumpte afval.

Op verzoek van de Tweede Kamer stelt het Ministerie van VROM een feitenrelaas en een overzicht van relevante regelgeving op rondom het verblijf van de Probo Koala in de Amsterdamse haven. De rapportage wordt op 31 oktober 2006 aan de Tweede Kamer toegestuurd.

Na de ramp stelt het gemeentebestuur van Amsterdam een onafhankelijke commissie ('commissie Hulshof') in om onderzoek te doen naar de gang van zaken rond aankomst en vertrek van het schip in Amsterdam. Cruciaal is de vraag of het afval teruggepompt had mogen worden in de Probo Koala en of het schip de Amsterdamse haven had mogen verlaten. De Commissie constateert dat de nationale en Europese regelgeving rondom scheepsafval complex en gebrekkig is. Begrippen als 'slops' en 'terugpompen' blijken multi-interpretabel.

Niemand heeft zich gerealiseerd hoe uniek deze situatie was en de commissie vindt dat de beslissing om terug te laten pompen nooit genomen had mogen worden zonder de betrokken wethouders hierover te informeren. Ook concludeert de commissie dat de Amsterdamse autoriteiten niet bevoegd waren om het vertrek van het schip te verhinderen. De commissie vindt dat er betere samenwerkingsafspraken moeten komen tussen de verschillende betrokken diensten (Haven Amsterdam, Dienst Milieu en Bouwtoezicht, VROM-Inspectie en Inspectie Verkeer en waterstaat). De regelgeving moet eenvoudiger en de kennis en oordeelskracht bij gemeentelijke toezichthouders moet beter.

Het Openbaar Ministerie stelt een strafrechtelijk onderzoek in naar de gang van zaken.

EVOA en zeeschepen

Hoe complex de handhaving van de EVOA is als het om zeeschepen gaat, werd het afgelopen jaar duidelijk met de gebeurtenissen rondom het sloopschip Otapan en het scheepsafval uit de Probo Koala. Het is niet alleen de Europese verordening zelf die complex is. Het internationale aspect van afvalstromen, verschillende Europese interpretaties van bepaalde termen, de vele betrokken toezichthouders en de grote belangen van zowel bedrijfsleven als milieuorganisaties, maken de handhaving extra lastig. Eigenaren brengen hun oude schepen of afvallading liever naar werven in Azië en Afrika, waar sloop of verwerking meer risico's voor mens en milieu met zich meebrengt, maar de kosten laag zijn. De EVOA is er om dit te voorkomen. Heikel punt is dat eigenaren die zich niet aan de regels houden, ongrijpbaar zijn. Het veelvuldig wisselen van eigenaren en dus van 'landen-van-herkomst' maakt de toch al complexe praktijk vaak nog onoverzichtelijker.

Draaiboek en risicoanalyse scheepsafvalstoffen

In januari 2007 heeft de VROM-Inspectie het initiatief genomen tot een project naar scheepsafvalstoffen. Bij het project zijn ook de Inspectie Verkeer en Waterstaat, lokale overheden (regio Amsterdam en Rotterdam), douane en haven- en milieudiensten betrokken. Het project omvat het ontwikkelen van een uitvoeringsdraaiboek en een risicoanalyse. Het draaiboek is gebaseerd op de lessen die geleerd zijn uit de gebeurtenissen rondom de Probo Koala. Het draaiboek biedt concrete voorstellen om de samenwerking tussen de toezichthoudende instanties en de praktische uitvoering van de handhaving bij potentiële incidenten te verbeteren. Het draaiboek fungeert tevens als protocol 'ongewone situaties' dat eerder is toegezegd aan de Tweede Kamer. Naar verwachting zal het draaiboek in mei 2007 gereed zijn om getest te worden.

De risicoanalyse richt zich op de keten van scheepsafvalstoffen en vormt de basis voor een landelijk project 'Ketenhandhaving scheepsafvalstoffen'.

De lessen die geleerd zijn uit de gebeurtenissen rondom de Probo Koala zullen zeker ook een rol spelen in het rijksbrede project Eenduidig Toezicht en bij de inrichting van de frontoffice afval.

Afvalstoffendatabase

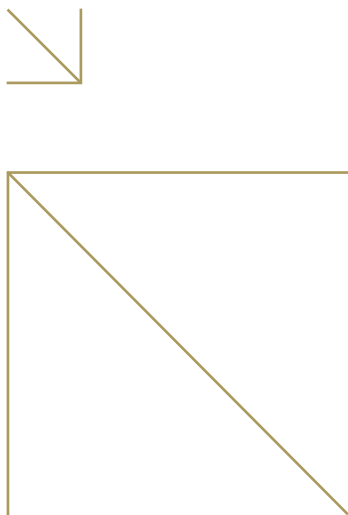
Om een einde te maken aan tegenstrijdige interpretaties in verschillende EU-lidstaten ontwikkelt de VROM-Inspectie met Ierland en Oostenrijk een elektronische gegevensbank. Het project moet resulteren in een database met eenduidige interpretatie van cruciale begrippen, zoals afvalstoffendefinities, omschrijvingen van handelingen van nuttige toepassing en verwijdering en van circa vijftig geselecteerde afvalstromen. Inmiddels is een tiental lidstaten geïnteresseerd om informatie aan te leveren. De Europese Commissie heeft actieve steun toegezegd. De wijze van financiering is nog wel een knelpunt.

Afval van verduurzaam hout

In 2006 is de VROM-Inspectie gestart met gerichte handhavingsprojecten op een aantal risicostromen. Het gaat om afval van elektronica, papier en karton, kunststof, verduurzaam hout, non-ferrometalen en stromen uit de petrochemie. Doel van deze gerichte acties is de naleving te verbeteren. Al eerder toonde de VROM-Inspectie aan dat een aanzienlijke hoeveelheid verduurzaam afvalhout wordt geëxporteerd. Kwaliteitsnormen hierbij ontbreken en onjuiste verwerking kan ongewenste milieueffecten veroorzaken. Om milieuverantwoordelijke verwerking te bewerkstelligen en illegale export te beëindigen heeft de VROM-Inspectie in 2006 een serie handhavingsacties uitgevoerd. In het onderzoek zijn veertien bedrijven met een EVOA-beschikking gecontroleerd. Uit de controles is opgemaakt dat hergebruik van hoogwaardig houtafval wordt belemmerd door de hoge brandstofprijzen. Ongescheiden houtafval wordt op grote schaal geëxporteerd naar Duitsland en Scandinavië. De VROM-Inspectie onderzoekt op dit moment aanwijzingen dat de verwerkingsinstallaties niet voldoen aan de minimumstandaard voor het verbranden van verontreinigd hout.

Stoffen & Producten

Bij het werkveld Stoffen en Producten gaat het om een breed scala aan onderwerpen. Van dierplaagbestrijding en straling tot de veiligheid en kwaliteit van drink- en zwembadwater. Van schadelijke stoffen en producten zoals broeikasgassen, asbest en bestrijdingsmiddelen tot bioveiligheid. Topprioriteiten in 2006 waren toezicht asbestverwijdering, veiligheid en kwaliteit van drinkwater en legionellapreventie. Ook is in 2006 een start gemaakt met de voorbereiding van de handhaving REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen).

Daarbij werken de drie betrokken inspecties: de Inspectie Verkeer en Waterstaat, de Voedsel en Waren Autoriteit en de VROM-Inspectie en het Openbaar Ministerie nauw samen.

CFK's in koelinstallaties op zeeschepen

Ozonlaagafbrekende stoffen worden als koudemiddel vaak toegepast in koelinstallaties. Deze installaties moeten daarom zoveel mogelijk lek dicht zijn. Uit eerder onderzoek door de VROM-Inspectie bleek al dat het lekpercentage in de zeescheepvaart veel te hoog is en dat de naleving bij rederijen van de wettelijke voorschriften over beheer en emissie van koudemiddelen zwaar onder de maat is.

Op basis van een handhavingsactie in 2005 heeft de VROM-Inspectie in 2006 bij vijf grote Nederlandse koopvaardijrederijen een dwangsombeschikking uitgevaardigd. Het ging daarbij om schepen die meer dan veertig procent lekkage van ozonlaagafbrekende koudemiddelen gaven.

De dwangsombeschikkingen zijn echter voorlopig opgeschort nadat de bedrijven hun juridische en technische bezwaren tijdens een hoorzitting hebben toegelicht. De juridische bezwaren betreffen voornamelijk de toepasbaarheid van de regelgeving op zeeschepen. Voor de technische bezwaren is tijdens een overleg tussen de branche en staatssecretaris Van Geel afgesproken om een second opinion uit te laten voeren naar de haalbaarheid van de regelgeving op zeeschepen. Met bestuurlijk optreden wordt gewacht tot na dit onderzoek. Daarnaast wordt, samen met het bedrijfsleven en het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W), getracht de internationale regelgeving te verbeteren, zodat er een wereldwijd *level playing field* ontstaat. Hiervoor zijn in december 2006 gesprekken gevoerd met de branche, V&W en VROM. Voor een aantal zaken wordt onder regie van het OM ook een strafrechtelijk spoor gevolgd.

Radioactief schroot

Schrootbedrijven hebben verplicht detectiepoorten om radioactief schroot op te sporen en moeten besmet metaal melden bij de VROM-Inspectie.

Naast het afhandelen van meldingen zijn er bij circa dertig bedrijven fysieke (her)controles en bij nog eens dertig bedrijven administratieve (her)controles uitgevoerd. De controles richtten zich op drie kernbepalingen; de aanwezigheid van stralingsmeetapparatuur, het stellen van financiële zekerheid en de aanwezigheid van een deskundig persoon. Bovendien werden bedrijven gecontroleerd die wel beschikken over een poort-

detectiesysteem maar weinig of geen meldingen doen. Het resultaat: vijf processen-verbaal en acht vooraankondigingen 'bestuursdwang'.

De acties krijgen in 2007 een vervolg.

Eigen winningen drinkwater

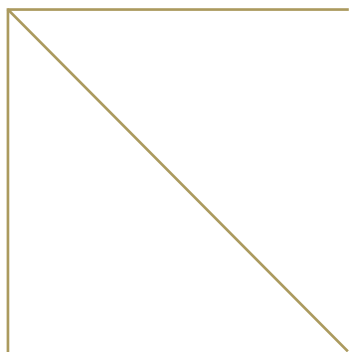
Sommige bedrijven betrekken hun drinkwater uit eigen winning. Campings bijvoorbeeld en bierbrouwerijen. Daarbij ligt het gevaar van verontreinigd of bacteriologisch besmet water op de loer. In 2006 zijn ruim honderd inspecties uitgevoerd bij bedrijven die zelf hun drinkwater winnen. Dat heeft geleid tot een fikse verbetering van de naleving: van 55 procent in 2005 tot circa zeventig procent in 2006. Bij circa dertig bedrijven zijn overtredingen vastgesteld. Tegen overtreders is zowel bestuursrechtelijk (veertien maal) als strafrechtelijk (vier maal) opgetreden.

Besluit genetisch gemodificeerde organismen (Besluit GGO)

Het Besluit GGO richt zich op ingeperkt gebruik (wetenschappelijke laboratoriumwerkzaamheden), introductie in het milieu (veldproeven, klinische toepassingen) en markttoelating (zaai-goed, bijvoorbeeld). In 2006 werden op het gebied van 'ingeperkt gebruik' circa vijftig bedrijven en instellingen bezocht. Het naleefgedrag bij deze organisaties was, enkele uitzonderingen daargelaten, goed. Wel was sprake van drie incidenten; een grote lozing van GGO's op het riool, vermenging van GGO-afval met gewoon bedrijfsafval en een prikincident met een injectienaald. Ook zijn enkele proefvelden vernield, die bedoeld waren om pollenverspreiding vanuit GGO-mais te onderzoeken. Dit vormde echter geen overtreding van het Besluit GGO, omdat deze mais tot de markt is toegelaten.

Op het gebied van 'introductie in het milieu' zijn in 2006 alle vergunninghouders bezocht, waarbij hooguit enkele tekortkomingen zijn geconstateerd.

In het kader van 'markttoelating' heeft de VROM-Inspectie zich in 2006 gericht op controle van zaaigoed van mais. Bij deze controle zijn geen genetisch gemodificeerde variëteiten aangetroffen. Wel werd ontdekt dat er genetisch gemodificeerde siervissen in Nederland zijn ingevoerd en waren er problemen rond vermenging met genetisch gemodificeerde rijst. Dit laatste incident is afgehandeld door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), die de voedselveiligheid bewaakt.

Wet milieugevaarlijke stoffen Integratieproject (WIP) 2006

In 2006 is in de vorm van een aantal deelactiviteiten de handhaving uitgevoerd van de (Europese) regelgeving op het terrein van stoffen en preparaten. Dit betreft onder meer de nazorg van het Wms-Integratieproject uit 2005, een onderzoek naar de kennisgeving van organische aminen door een aantal bedrijven, een onderzoek naar de uitvoer van gevaarlijke chemische stoffen en de kwaliteit van de informatie bij het aanbieden van chemicaliën via internet.

Er zijn meer dan veertig bedrijven bezocht. De detailresultaten waren bij het ter perse gaan van deze rapportage nog niet beschikbaar. Naar verwachting zal in juni 2007 de nieuwe Europese stoffenregelgeving: Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen (REACH) van kracht worden. REACH gaat de oude regelgeving vervangen.

DE S-FACTOR

Toezichtprioriteiten volgens de burger

De Nalevingsstrategie, die eens in de vier jaar herijkt wordt, levert de belangrijkste input voor de jaarlijkse prioriteitenlijst van de VROM-Inspectie.

De VROM-Inspectie vraagt zich echter steeds vaker af: 'Vindt de burger dezelfde dingen belangrijk als wij?' Zo peilt ze of haar activiteiten voldoende aansluiten bij wat er leeft in de maatschappij.

Maar er is nog een andere belangrijke component die zich wat moeilijker laat onderzoeken: de S-Factor.

'De 'S' staat voor sociaal welzijn', legt strategisch beleidscoördinator Ida Scheijgrond uit. 'Dat is een complex van factoren zoals de opvattingen in de politiek, de pers en de mening van de burger. Om de S-factor te onderbouwen hebben we laten nagaan op welke zaken de burger vindt dat we toezicht moeten houden.' Afgelopen zomer heeft de VROM-Inspectie de S-factor voor het eerst op grote schaal geanalyseerd. Daarbij is de hulp ingeroepen van onder meer onderzoeksinstituut TNS NIPO. 'Om de respondenten gemakkelijker te kunnen laten kiezen, hebben we onze 450 wettelijke taken verdeeld in 36 onderwerpen. Deze hebben we in gewone taal geformuleerd en vertaald naar risico's en gevolgen. Met andere woorden: 'waar kan het niet uitvoeren van een taak toe leiden?' Iets meer dan duizend mensen vulden de vragenlijst via internet in.'

Verhelderend

'Het was verrassend en verhelderend te zien dat burgers – voor een deel – andere dingen belangrijk vinden dan wij denken. Het blijkt dat hoe minder invloed de burger op een onderwerp heeft, des te eerder hij vindt dat daarop toezicht moet zijn.' De tien belangrijkste risico's en gevolgen worden gedomineerd door onderwerpen die te maken hebben met veiligheid en gevaarlijke stoffen. Op nummer één staat brand, ontploffing of het vrijkomen van een gifwolk bij bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen. Daarna noemt de burger het risico van overstromingen als gevolg van een dijkdoorbraak bij rivier of kustlinie, vervolgens het risico van onvoldoende schoon drinkwater. 'We dachten zelf dat 'wonen' hoog zou scoren. Maar dat kwam pas op de zestiende

plaats. Ook vuurwerk hadden we hoger op de prioriteitenlijst verwacht. De burger ziet dat kennelijk als een risico dat je zelf kunt opzoeken of kunt vermijden.'

Extra mensen

'Met de enquête over de S-factor en de informatie die we tijdens onze veldonderzoeken vergaren, krijgen we een steeds scherper beeld van wat de burger belangrijk vindt', aldus Scheijgrond. 'De gegevens van het onderzoek brengen we onder de aandacht bij de portefeuillehouders. Als blijkt dat er een te grote kloof is tussen de aandacht van de VROM-Inspectie voor een bepaald probleem en de S-factor van dat probleem, kunnen ze daar iets mee doen.'

4. Burgers

De politieke aandacht voor het verbeteren van de relatie tussen overheid en burger is blijvend. Luisteren naar burgers en hen betrekken bij het beleid is voor de VROM-Inspectie geen nieuw verschijnsel. Een deel van haar werkzaamheden komt voort uit signalen uit de samenleving; soms zelfs direct van burgers. Onder de vlag van de portefeuille Burgers richt de VROM-Inspectie zich op het oppikken van geluiden uit de maatschappij en het omzetten van deze signalen in projecten. Resultaten worden zoveel mogelijk teruggekoppeld naar burgers, bedrijven en overheden.

VROM wil aansluiten bij wat mensen in deze samenleving beweegt. Daarom startte het ministerie een aantal jaren geleden het project 'Beleid met burgers' en werd er in 2005 een 'publieksagenda' opgesteld. Hierbij konden burgers het belang van VROM-onderwerpen aangeven. In 2006 heeft de VROM-Inspectie een onderzoek uitgevoerd naar de S-factor, waarbij de S staat voor sociaal welzijn. Het onderzoek liet zien op welke zaken de VROM-Inspectie volgens de burger toezicht moeten houden.

Dit is illustratief voor het streven van de VROM-Inspectie om een open organisatie te zijn waar de burger met vragen en problemen op VROM-terrein terecht kan. Een organisatie die deels problemen zelf aanpakt maar er vooral voor zorgt dat meldingen terechtkomen bij instanties die er iets mee kunnen of behoren te doen. Overigens blijft het niet bij het reageren op signalen, de VROM-Inspectie gaat ook zelf actief op zoek naar mogelijke misstanden in de samenleving. Daarnaast zet de VROM-Inspectie zich actief in om de burger bij projecten te betrekken. Ze wil de burger als klankbord, adviseur of zelfs als coproducteur van beleidsvoorstellen inzetten.

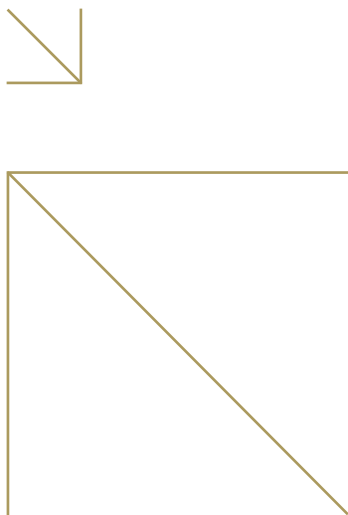
Rondetafelgesprek Hillegom

In Hillegom staat een bedrijf dat gespecialiseerd is in de productie en verwerking van polyetherschuimen. Bij het productieproces wordt toluen-di-isocyaan gebruikt, een stof met een hoog gezondheidsrisico. Een flinke brand begin 2006 pal naast een nog te bouwen middelbare school, zorgt voor beroering bij een aantal Hillegommers. Zij sturen de VROM-Inspectie hierover een brief. De VROM-Inspectie vindt dat de betrokken partijen om de tafel moeten: provincie, bevoegd gezag voor de milieuvergunning; gemeente, verantwoordelijk voor externe veiligheid in het bestemmingsplan; brandweer, burgers en de directie van het bedrijf. Op advies van de VROM-Inspectie organiseert de gemeente een publieksbijeenkomst. Tijdens voorgesprekken constateert de VROM-Inspectie dat partijen hun taken naar behoren uitvoeren, maar dat er ook kleine fouten zijn gemaakt. De VROM-Inspectie stimuleert de partijen om volledige openheid van zaken te geven en ruimte te laten voor het uiten van emoties en bezorgdheid. Op verzoek van de burgermeester zit de VROM-Inspectie de bijeenkomst voor, als neutrale en onafhankelijke partij. Ook is er een inspectiedeskun-

dige op het gebied van externe veiligheid.

Op de bijeenkomst hebben brandweer en VROM-Inspectie de lastigste boodschap te verkondigen. De brandweer vertelt dat de brand ver van de opslag van gevaarlijke stoffen heeft gewoed en dat de brand correct is bestreden, maar moet toegeven te laat op gevaarlijke stoffen gemeten te hebben. De VROM-Inspectie vertelt dat het bedrijf voldoet aan de regels en dat de kans op een calamiteit weliswaar klein is maar wel grote gevolgen kan hebben, zoals dodelijke slachtoffers. Wat opvalt is dat met deze open communicatie de overheden zichtbaar aan vertrouwen winnen bij de aanwezige burgers. Daags na de informatieavond organiseert het bedrijf nog een open dag, waarbij iedereen de veiligheidsmaatregelen zelf kan bekijken. Bij de evaluatie wordt vastgesteld dat de informatieavond bij de bevolking, de lokale politiek en de pers goed is gevallen.

Signalen van buiten

Het werk van de VROM-Inspectie is grofweg onder te verdelen in het uitvoeren van haar wettelijke taken en in het reageren op signalen uit de samenleving. Dat kunnen directe meldingen en vragen van burgers zijn maar het kunnen ook misstanden zijn die inspectie medewerkers zelf tegenkomen in het veld. Of het kunnen zaken zijn waar de VROM-Inspectie door andere instanties op wordt gewezen. Veel van deze problemen worden projectmatig aangepakt. Waar mogelijk samen met andere overheidsdiensten en toezichthouders, zoals bijvoorbeeld de Arbeidsinspectie. Het kan gaan om landelijke projecten of om projecten waarbij twee of meer regio's samenwerken. Om de samenwerking goed te stroomlijnen is er een landelijk team opgericht met deelnemers uit alle vijf regionale VROM-inspectieteams. Op deze manier vindt er betere uitwisseling plaats van de aanpak en van de oplossingen van deze projecten.

Actieteams Burgerbrieven

Eén van de speerpunten in 2006 was de oprichting van zes regionale Actieteams Burgerbrieven (ATB's). Deze multidisciplinaire teams zorgen ervoor dat brieven, telefoontjes, faxen en e-mails van burgers binnen drie weken correct worden beantwoord.

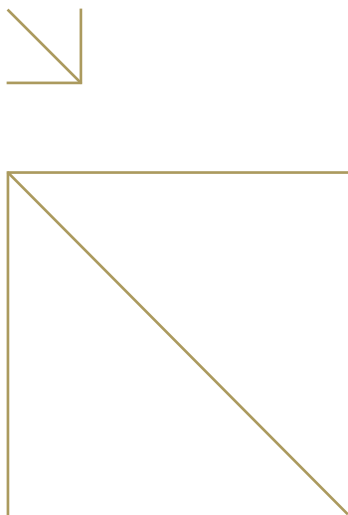
Maar ook signalen die via publieksvoorlichting, provincies, andere ministeries, de ombudsman, bewindslieden of zelfs via de Koningin binnenkomen, worden nu efficiënter behandeld. Ze fungeren bovendien als backoffice voor de website van de VROM-Inspectie. De teams stellen de VROM-Inspectie in staat snel op signalen te reageren. Zo kwam begin 2006 een noodkreet binnen over de slechte kwaliteit van het binnenmilieu op scholen. De VROM-Inspectie ondernam actie waardoor ventilatie, een belangrijke oplossing voor het probleem, bij alle scholen op de agenda is geplaatst.

Elke casus is anders en vereist maatwerk. De ene keer wijst het team de burger op de procedure- of rechtsgang die voor hem openstaat. De andere keer benadert de VROM-Inspectie de juiste instantie voor het probleem of brengt partijen bij elkaar. In ernstige gevallen pakt de VROM-Inspectie het probleem zelf op. Soms leidt een klacht of melding tot een grootschaliger onderzoek.

Door bij elke reactie enquêteformulieren mee te sturen, meet de VROM-Inspectie de kwaliteit van haar dienstverlening.

Ammoniaklekkage ijsbaan Eindhoven

Bij de kunstijsbaan in Eindhoven wordt ammoniak als koelmedium gebruikt. De ammoniakleidingen liggen onder de ijsvloer. Begin 2006 krijgt de VROM-Inspectie het bericht dat er een ammoniaklekkage in de ijsvloer is geconstateerd. Dat is zeer gevaarlijk, want lekkage van zuivere ammoniak in een overdekte hal kan al snel leiden tot dodelijke gasconcentraties. De VROM-Inspectie neemt dan ook meteen contact op met de beheerder en dringt er op aan de ijshal te ontruimen en te sluiten. Nader onderzoek leert dat een toevoerleiding buiten de hal lekt, en dat de ammoniak via de isolatie de hal binnen sijpelt. Het lek wordt gerepareerd, de leidingen getest en de hal wordt enige tijd later weer geopend. Enkele weken later meldt de beheerder opnieuw een ammoniaklek. Wederom adviseert de VROM-Inspectie de beheerder dringend de baan te ontruimen en te sluiten en wordt daarin gesteund door het RIVM. Het is voorjaarsvakantie en er zijn circa vijfduizend bezoekers op de baan, vooral kinderen. De baan wordt gesloten totdat het lek is gedicht en het gehele leidingstelsel zorgvuldig is gecontroleerd en in orde bevonden.

Feesten op het platteland

Op het platteland bestaan illegale gelegenheden om te drinken en te feesten. Hokken, keten en andere bouwsels die zonder vergunning zijn geplaatst of omgebouwd tot een verblijf voor gezellig samenzijn. Het is een algemeen aanvaard fenomeen. Maar hoe veilig zijn zulke bouwwerken en wie is verantwoordelijk voor wat? De VROM-Inspectie wilde weten hoe burgers en gemeenten tegen deze 'feesten' aankijken en hoe zij er mee omgaan. Naast brandveiligheid is ook het overmatige alcoholgebruik door jongeren hierbij een belangrijk onderwerp. Samen met de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) en de Stichting Alcoholpreventie (STAP) voerde de VROM-Inspectie in regio Oost een onderzoek uit en peilde de mening over dergelijke 'feesten' bij feestgangers zelf, omwonenden en willekeurige burgers. Burgers blijken zich niet af te vragen of de 'feesten' legaal of illegaal zijn. De 'hokken en keten' vervullen een sociaal-maatschappelijk functie en zijn een belangrijke ontmoetingsplek voor de jongeren. Zij hangen niet op straat rond, regelen veel zelf en zijn goed aanspreekbaar en bereikbaar voor bijvoorbeeld jongerenwerkers.

In een vervolgonderzoek is aan tien gemeenten gevraagd hoe zij denken over dit fenomeen en welke knelpunten zij zien bij de uitvoering van de wet- en regelgeving. Gemeenten zijn zich bewust van het vaak illegale karakter van de 'hokken en keten'. Legalisatie is meestal niet realistisch en er bestaat geen draagvlak voor structurele handhaving. Toch pakt een aantal gemeenten de problematiek rondom deze gelegenheden inmiddels integraal aan.

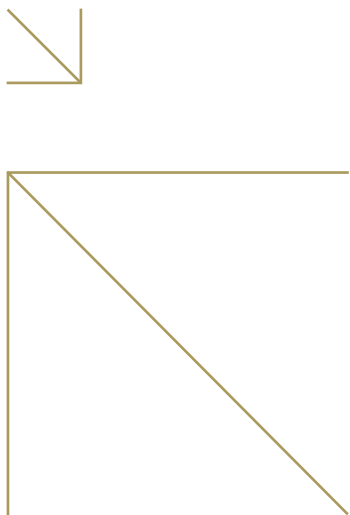
In 2007 werkt de VROM-Inspectie samen met de betrokken overheidsinstanties verder aan een aanvaardbare aanpak waarbij brandveiligheid een belangrijk uitgangspunt vormt.

Uitvoering woningbouwbeleid

Het Actieteam Burgerbrieven in de regio Zuid-West krijgt met enige regelmaat brieven en telefoontjes over de beschikbaarheid en toewijzing van sociale huurwoningen in de Rotterdamse regio. Eén van de brieven komt van een 82-jarige mevrouw die zich in 1998 als woningzoekende had ingeschreven voor een woning bij een Rotterdamse corporatie. Ze heeft nog geen gebruik gemaakt van haar inschrijving, maar omdat ze nu slecht ter been is en haar man recent is overleden, wil ze graag verhuizen. Maar haar woonpas blijkt zoek. De corporatie zegt dat de gegevens zijn opgeschoond en dat haar naam niet op de lijst staat. De vrouw neemt dan maar een nieuwe pas, met als consequentie dat ze achteraan in de rij moet aansluiten. Dat betekent dat ze ten minste zes jaar op een woning moet wachten. De wachttijd voor speciale zorgwoningen bedraagt wel tien jaar. Haar kleindochter vraagt de VROM-Inspectie of dat nu allemaal wel zo kan.

De VROM-Inspectie belt de corporatie en krijgt nul op het rekest. De VROM-Inspectie neemt contact op met de koepelorganisatie. Deze blijkt voor burgers alleen per postbus bereikbaar, en ook alleen maar voor het indienen van een klacht. Wat blijkt? Er is een apart bestand van liefst 400.000 inschrijvingen en deze mevrouw staat daar bij. Er is wel sprake geweest van een opschoonactie, maar de inschrijvingen kunnen op elk moment weer geactiveerd worden en de corporatie behoort dat te weten. Op verzoek van de VROM-Inspectie regelt de koepel een nieuwe woonpas voor mevrouw, voorzien van de oude inschrijvingsdatum. De corporatiemedewerker is niet bereid om intern door te geven dat de medewerkers verkeerd geïnformeerd zijn. Hierdoor is de VROM-Inspectie genoodzaakt verhaal te halen bij de directie.

De case maakt helder dat het VROM-woonbeleid niet het probleem is, maar de uitvoering ervan. De Actieteam Burgerbrieven zijn een goed middel voor de VROM-Inspectie om meer informatie te krijgen over problemen in de uitvoering. Aan de andere kant blijkt dat de VROM-Inspectie voor veel burgers in de sociale huursector nog te moeilijk te vinden is.

Feedback

Het is essentieel dat feedback uit de samenleving en resultaten van onderzoeken aan de juiste personen worden teruggekoppeld. Daarom heeft elke regio in 2006 een feedbackcoördinator gekregen. Zij zorgen ervoor dat belangrijke signalen bij de beleidsdiensten en de bewindspersonen terechtkomen. Steeds vaker wordt er voor gekozen om bewindslieden met onversneden informatie te bedienen, zodat zij zich zo objectief mogelijk een beeld kunnen vormen van een ontwikkeling. Zo heeft de VROM-Inspectie bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor de paradoxale ontwikkeling dat enerzijds geprobeerd wordt het aantal regels te verminderen en dat anderzijds vele nieuwe wetten en regels in voorbereiding zijn, zoals de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Omgevingsvergunning.

Vochtprobleem

Een gezin heeft ernstige vochtproblemen in het huis dat gehuurd wordt van de woningbouwvereniging. De muren en de vloeren rotten weg en zelfs de inhoud van de kasten schimmelt. De foto's waarmee het gezin het probleem illustreert, spreken boekdelen. Klagen heeft niet geholpen en de verhouding met de woningbouwvereniging is inmiddels ernstig verstoord; het echtpaar wordt beticht van slecht woongedrag en het vochtprobleem is volgens de corporatie hun eigen schuld. De bewoners schrijven een brief aan de minister, een laatste nood-

kreet. Bij een bezoek aan de woning kan door deskundigen van de VROM-Inspectie snel worden geconstateerd dat er bouwtechnische oorzaken zijn voor het vochtprobleem. Het binnenmilieu is er zeer slecht aan toe. Het eigenlijke probleem ligt bij de inadequate klachtenbehandeling door de woningbouwvereniging. De VROM-Inspectie neemt contact op met de directeur, wat tot een serieus onderzoek leidt. De gebreken worden bevestigd en het echtpaar krijgt snel een andere woning toegewezen. De woningbouwvereniging verklaart van de situatie te hebben geleerd en de klachtenbehandeling verbeterd te hebben.

Publieksvriendelijke website

Om de communicatie met burgers, bedrijven en overheden te verbeteren is de website van de VROM-Inspectie aangepast. De site is publieksvriendelijker en meer ingericht op het ontvangen en verwerken van meldingen. Wie de VROM-Inspectie via internet bezoekt, kan via www.vrom.nl snel zien waar hij met zijn vraag, klacht of melding terecht kan.

Om de werkzaamheden en de bereikte resultaten van de VROM-Inspectie beter zichtbaar te maken, volstaat het naar buiten brengen van een persbericht niet. Daarom zijn in 2006 steeds vaker andere middelen aangewend. Zo zijn er regelmatig checklists via digitale en gedrukte media verspreid en is de publiciteit gezocht door interviews te geven in lokale kranten. Een andere manier om de VROM-Inspectie zichtbaarder te maken, is om de burger bij bepaalde projecten om advies te vragen, zoals dat gedaan is bij 'feesten bij de boer' en 'vervallen complexen'.

Hoewel de VROM-Inspectie in dit geval formeel geen bevoegdheden heeft, is haar interventie toch effectief gebleken.

VUURWERK- EXPERT RICHT PIJLEN OP KETEN

IOD brengt vuurwerkstromen systematisch in kaart

Kilo's illegaal vuurwerk opgestapeld in een autospuiterij, vlak naast een onafgedekt vat met oplosmiddel en kapotte armaturen erboven. Een partij lawinepijlen opgeslagen in een kinderkamer. Honderden Chinese rollen opeengepakt in een bestelbusje, waarbij de inzittenden voorin vrolijk een sjekkie roken. De VROM-Inspectie werkt aan een grondige aanpak om deze risico's het hoofd te bieden.

Bijzonder opsporingsambtenaar en vuurwerkexpert
Sijmen Roosma vindt dat bovengenoemde voorbeelden structureel bestreden moeten worden, met een ketengerichte aanpak. 'Bij de import en opslag van illegaal consumptievuurwerk zijn veel bedrijven en personen betrokken. Het is van belang dat de overheid als eenheid optreedt en gebruikmaakt van de mogelijkheden die het bestuursrecht en het strafrecht bieden.' Zo'n ketenaanpak slaagt volgens Roosma alleen als alle betrokkenen – zoals provincies, politie, douane, Koninklijke Marechaussee, Inspectie Verkeer en Waterstaat en de belastingdienst – bereid zijn om er samen de schouders onder te zetten.

Systematisch

In 2006 is het project Landelijke Opsporing Vuurwerk Import (LOVI) gestart. LOVI richt zich op importeurs of groothandelaren van gevaarlijk verboden consumentenvuurwerk. Binnen het project worden strafrechtelijke onderzoeken voorbereid en internationaal informatie verzameld om malversaties efficiënt en in een vroeg stadium aan te kunnen aanpakken. Het plannen en uitvoeren van opsporingsonderzoeken is een taak van de VROM-IOD. Roosma: 'Om effectiever te kunnen ingrijpen, is het van belang de vuurwerkstromen systematisch in kaart te brengen, van fabrikant tot afnemer. Hoe lopen de informatie-, geld-, en goederenstromen? Welke wetgeving is van toepassing? Welke personen en bedrijven zijn betrokken? En welke informatiebronnen in binnen- en buitenland zijn er? Deze strategische ketenanalyse willen we in 2007 afronden.'

Innovatief

'De basis van onze informatie is het in beslag genomen vuurwerk zelf. Naast de inhoud bevatten stickers en andere kenmerken op de verpakkingen waardevolle informatie die te herleiden is tot een fabrikant of importeur.' Door enkele ongelukken in het buitenland gaat het probleem over de grenzen ook steeds meer leven. 'Dat maakt samenwerken gemakkelijker. We voorzien elkaar van informatie, bouwen expertise op en zo komen er nieuwe interventiemogelijkheden naar voren. Steeds vaker slagen we erin regelgeving op elkaar af te stemmen waardoor de bruikbare jurisprudentie toeneemt. Een van de successen is dat een crimineel die in het buitenland een strafbaar feit pleegt in Nederland kan worden berecht.'

Integraal

'Om andere landen te overtuigen doen we ook technische analyses. We onderzoeken bijvoorbeeld de hoeveelheid sas - het explosieve mengsel - in het vuurwerk en leggen het effect ervan op beeld vast. Dan erkent men de risico's eerder. We pakken de zaak integraal aan: tegelijkertijd op internationaal, juridisch, technisch en tactisch vlak. En dat is nieuw. Bovendien kunnen we overal in de keten ingrijpen. Het gaat er allereerst om de risico's terug te dringen, maar ook om illegale handel ter waarde van tientallen miljoenen euro's een halt toe te roepen.'

5. De Inlichtingen- en Opsporingsdienst

‘Opsporing’ is een volwaardig strategisch instrument bij de uitvoering van het VROM-beleid en de handhaving hiervan door de VROM-Inspectie. Naast de bestrijding en voorkoming van criminaliteit wordt hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan het realiseren van de VROM-beleidsdoelen.

De VROM Inlichtingen- en Opsporingsdienst (VROM-IOD) voert onderzoeken uit naar complexe strafbare feiten op het gebied van wonen, ruimte en milieu. Doel hiervan is het tegengaan van verstoringen in het economische en ecologische evenwicht en het bevorderen van een duurzame leefomgeving. Vanuit het hoofdkantoor in Utrecht stuurt de dienst drie uitvoerende regio-teams aan in Utrecht, Zwolle en Eindhoven. De VROM-IOD bestaat uit twee gespecialiseerde afdelingen, de afdeling Strategie & Informatie en de afdeling Opsporing. De dienst heeft zich het afgelopen jaar nadrukkelijker geprofileerd en is daarmee zowel intern als extern zichtbaarder geworden. Hierdoor is er vaker een beroep gedaan op haar expertise.

Onderdeel van Strategie & Informatie is de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE). Een eenheid die tot taak heeft om informatie over strafbare feiten en verdachten te verzamelen, te registreren en te analyseren. De CIE maakt daarbij gebruik van informanten. De informatie van deze anonieme bronnen draagt in belangrijke mate bij aan het ontstaan van verdenkingen, op grond waarvan de dienst zelf, of een van haar partners, gericht opsporingsonderzoeken kan uitvoeren. Daarnaast benaderen informatierechercheurs potentiële bronnen.

Strategische analyse

Steeds vaker worden specifieke aandachtsgebieden op een strategische manier onderzocht. Bij het bepalen van de prioriteiten analyseert de VROM-IOD de mogelijke problemen. Het onderzoek richt zich daarmee niet meer alleen op de individuele organisatie maar op de branche of de keten waar de organisatie deel van uitmaakt.

Zo is in overleg met het Openbaar Ministerie besloten om het project Landelijke Opsporing Vuurwerk Import (LOVI) te starten. De informatie die dit onderzoek opleverde, werd gedeeld met andere opsporingsdiensten en leidde tot gerichte interventies. Hoewel door verruiming van de vuurwerkregelgeving mag worden verondersteld dat de illegale import in omvang is afgenomen, is er in 2006 toch 33 procent meer verboden vuurwerk in

beslag genomen ten opzichte van 2005. Minstens zo belangrijk is dat circa dertig procent daarvan bestond uit zeer gevaarlijk vuurwerk, zoals lawinepijlen, nitraatcrackers en Chinese vlin-ders. In 2005 was dat percentage slechts vijf procent.

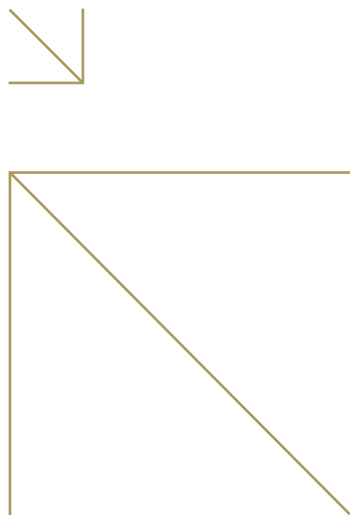
Samenwerking

Een van de redenen van de toegenomen bekendheid van de VROM-IOD is dat de dienst bewust de samenwerking zoekt. Door kennis en expertise ter beschikking te stellen van het netwerk, waaronder de interregionale en regionale milieuteams van de politie, wordt gestreefd naar een maximaal rendement. Krachtenbundeling is belangrijk omdat het de slagkracht van het opsporingswerk verhoogt. De ene keer worden samen onderzoeken uitgevoerd of worden methoden, kennis en medewerkers uitgewisseld. De andere keer kijken de partijen naar ICT-applicaties die de samenwerking kunnen ondersteunen of naar mogelijkheden waarmee juridische barrières kunnen worden geslecht.

Afgelopen jaar is er in opdracht van het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten een verkenning uitgevoerd naar thema's voor gezamenlijke opsporing. Ook de uniformering van de opsporingsaanpak heeft een forse impuls gegeven aan de wederzijdse ondersteuning. Zo maakte de VROM-IOD gebruik van de digilocatie en tapfaciliteiten van de Algemene Inspectie-dienst, de observatieteams van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de analysetools van de Sociale Inlichtin-gen- en Opsporingsdienst.

Onderzoeken

In 2006 richtte de VROM-IOD zich op een variëteit aan zaken. De thema's veiligheid en gezondheid hebben daarbij relatief veel aandacht gekregen. Mede naar aanleiding van de Schipholbrand in 2005 en de gebeurtenissen rondom de Probo Koala in 2006. Bij de strafrechtelijke onderzoeken naar deze gebeurtenissen is door de VROM-IOD juridische en technische bijstand verleend. Bij de reguliere opsporingsonderzoeken heeft de nadruk het afgelopen jaar duidelijk gelegen op de illegale handel in en/of opslag van gevaarlijke stoffen. Van illegale handel in uranium en thorium tot asbestverwijdering zonder de benodigde vergun-ningen en beschermingsmaatregelen. Van fraude met analyse-resultaten van secundaire bouwstoffen tot opslag en verwijde-

ring van teerhoudend asfaltgranulaat en radioactief slakkenwol. Dit betekent dat er een fors beroep moest worden gedaan op de technische en specialistische kennis van de dienst.

Binnen het beleidsveld wonen is bijzondere aandacht uitgegaan naar fraude bij woningcorporaties en fraude met hypotheek waarbij misbruik wordt gemaakt van de Nationale Hypotheek Garantie. Het ministerie van VROM hecht veel waarde aan de voor de regulering van de woningmarkt (huur en koop) ter beschikking staande financiële middelen en instrumenten. De inzet van het strafrecht (opsporingsonderzoeken) lijkt daarbij de komende jaren onmisbaar om mogelijke ontwijking van de woningmarkt tegen te gaan.

In 2006 zijn er in totaal twaalf strafrechtelijke onderzoeken afgerond waarbij het proces-verbaal voor vervolging in handen is gesteld van het Openbaar Ministerie. Zes onderzoeken lopen door in 2007. Bij zesentwintig zaken is direct ondersteuning geleverd aan de VROM-Inspectie en/of de interregionale/regionale milieuteams van de politie.

Fraudebestrijding bij woningcorporatie

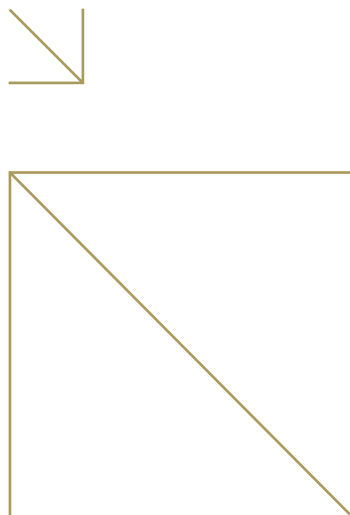
In het najaar is aanvullend strafrechtelijk onderzoek afgerond naar vermoedens van fraude bij een woningcorporatie. Uit het onderzoek bleek dat 1,6 miljoen euro was doorgevluisd naar (buitenlandse) privé-rekeningen van de directeur.

De verdenkingen kwamen voort uit het strafrechtelijk onderzoek van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD/ECD) naar malversaties bij een andere woningstichting. Bij dit onderzoek bleek dat een projectontwikkelaar forse bedragen via een constructie van bv's uiteindelijk op rekeningen van de directeur van de eerstgenoemde woningcorporatie overmaakte.

Op verzoek van de Officier van Justitie stelde de VROM-IOD vervolgens een aanvullend onderzoek in naar deze corporatie. Uit de daar in beslag genomen administratie, getuigenverklaringen en uit de administraties die de FIOD/ECD bij andere bedrijven in beslag nam, kwamen de substantiële overschrijvingen naar de corporatiedirecteur aan het licht. Door deze bedragen vooraf te calculeren in de aanneemsom van de ontwikkelingsprojecten, werd het geld - in de administratie van de corporatie voor het oog legaal

- onttrokken aan het vermogen van de corporatie.

Voordat de VROM-IOD het aanvullend onderzoek uitvoerde, had de FIOD/ECD al fiscaal beslag gelegd op het vermogen van de directeur. Het proces-verbaal dat is opgemaakt tegen de betreffende directeur, is bij het dossier van de FIOD/ECD gevoegd.

Illegale sloopwerkzaamheden

In maart is een gezamenlijk, multidisciplinair strafrechtelijk onderzoek naar illegale sloopwerkzaamheden in een voormalige steenfabriek afgerond. Regioteam Noord-Oost van de VROM-IOD voerde dit elf maanden durende onderzoek uit samen met de regiopolitie, de Arbeidsinspectie, het RIVM en de VROM-Inspectie.

In de fabriek waren veel asbesthoudende bouwmaterialen verwerkt. Zonder de benodigde vergunningen en beschermingsmaatregelen was men begonnen met de sloop. Asbesthoudend puin werd met een shovel op een vrachtwagen geladen en vervolgens naar buiten gereden en illegaal op het terrein gestort. Tijdens de werkzaamheden ontstonden grote stofwolken. Werknemers en omwonenden werden hierdoor blootgesteld aan gezondheidsrisico's. De VROM-Inspectie en de Arbeidsinspectie hebben de werkzaamheden direct stilgelegd en in overleg met de provincie en de gemeente bestuurlijke maatregelen genomen.

Vervolgens zijn zowel het terrein van 37 hectare als de opstallen uitgebreid bemonsterd op asbestvervuiling. In samenwerking met het RIVM is er een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse bleek dat door verwaaiing weliswaar

sprake was van vervuiling in de directe omgeving, maar dat de aangetroffen concentraties geen verhoogd risico opleverden voor de omwonenden. Uiteindelijk zijn zes rechtspersonen en acht natuurlijke personen als verdachten aangemerkt. Voor de bewijsvoering is bij acht bedrijven de administratie in beslag genomen. Op grond van het Wetboek van Strafrecht, de Arbeidsomstandighedenwet 1998, de Wet Milieubeheer, de Woningwet, de Wet bodembescherming en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, zijn vijftien verschillende overtredingen en misdrijven ten laste gelegd.

6. Nucleair Toezicht

De Kernfysische Dienst (KFD) van de VROM-Inspectie ziet toe op de veiligheid van nucleaire installaties, de opslag en het transport van nucleair materiaal. Onder veiligheid valt ook beveiliging tegen bijvoorbeeld aanslagen en de handhaving van het non-proliferatieverdrag (*safeguards*).

Inspecties en beoordelingen

In 2006 heeft de KFD in totaal ruim 150 inspecties uitgevoerd bij acht nucleaire installaties. Naast de kerncentrale in Borssele gaat het om de centrale in Dodewaard die sinds 1997 dicht maar nog niet ontmanteld is, de uraniumverrijkingsfabriek en ultracentrifugefabriek in Almelo, de onderzoeksreactoren in Petten en Delft en de centrale opslag van radioactief afval (Covra) in Borssele. Inspecties zijn gericht op het naleven van de vergunning en op continue verbetering van de veiligheid van deze installaties. Een groot deel van het inspectiewerk vond plaats tijdens de (jaarlijkse) splijtstofwissel in Borssele. Omdat die stop ook is benut om verbeteringen uit de tienjaarlijkse veiligheidsevaluatie te implementeren en het vermogen van de centrale te verhogen, heeft de centrale zo'n zeven weken stilgelegen en was er extra gelegenheid voor intensieve inspecties. Ook hebben er zo'n honderd inspecties van nucleaire transporten plaatsgevonden.

Behalve inspecties vonden er circa veertig beoordelingen plaats. Voor iedere veiligheidsgerelateerde verandering die een installatie wil doorvoeren, of het nu gaat om een technische wijziging of om een verandering in de bedrijfsvoering of personele organisatie, is een oordeel en vaak toestemming nodig van de KFD. De KFD beoordeelt de wijzigingsplannen aan de hand van de implicaties die veranderingen hebben op de veiligheid van de installaties.

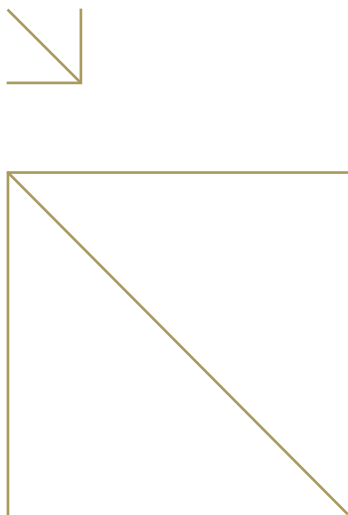
De beoordeling van ongewone omstandigheden zoals storingen, behoort eveneens tot de standaardtaken van de KFD. Elke te melden storing in een nucleaire installatie moet worden geanalyseerd. Het aantal storingsmeldingen in Nederland is de laatste jaren stabiel.

Naast de storingen in Nederland worden ook belangrijke ongewone gebeurtenissen in het buitenland onderzocht om hier lering uit te trekken voor situaties in Nederland. Zo'n gebeurtenis was een storing in de stroomvoorziening naar een kerncentrale in Zweden.

Storing Zweden

In juli 2006 wordt de Zweedse kerncentrale Forsmark 1 getroffen door een storing in de externe stroomvoorziening. De centrale schakelt automatisch af maar twee van de vier noodstroomdiesels, die de nakoelsystemen van energie moeten voorzien, blijken niet te functioneren. Hoewel de koeling voldoende is en er geen gevaar dreigt, vat de Zweedse toezichthouder SKI de gebeurtenis serieus op. De SKI meldt de gebeurtenis als incident op de International Nuclear Event Scale (INES 2). Ook het IAEA volgt de zaak en informeert wereldwijd alle landen zodat zij hier lering uit kunnen trekken.

Direct na de gebeurtenis in Zweden vraagt de KFD Borssele, Petten en Delft de eigen installaties op dit punt te controleren. Ook voert de KFD zelf twee inspecties uit in de kerncentrale Borssele. Uit de onderzoeken blijkt dat een storing zoals in Zweden niet bij de Nederlandse installaties te verwachten is. De verschillende noodstroomvoorzieningen worden maandelijks getest en bovendien zijn er andere back-upvoorzieningen om de reactor veilig af te schakelen en na te koelen.

Internationale ontwikkelingen

Namens Nederland neemt de KFD deel aan de Western European Nuclear Regulators Association (WENRA). Hierin participeren alle EU-landen met kerncentrales en Zwitserland. Een van de projecten in dit verband is de harmonisatie van de nucleaire veiligheid. Alle deelnemende landen hebben de staat van hun nucleaire veiligheid in kaart gebracht; zowel wat betreft de feitelijke uitvoering als de regelgeving. Op basis daarvan is afgesproken dat alle leden van WENRA een plan van aanpak opstellen om de nucleaire veiligheid zowel qua uitvoering als regelgeving op een meer gelijk en hoger plan te brengen. Alle landen hebben werk te doen. Voor Nederland gaat het vooral om de regelgeving. Daarom is inmiddels een start gemaakt met het project 'update regelgeving'.

Internationale samenwerking is onontbeerlijk bij *safeguards*. Feitelijk gaat het hier om de uitvoering van het non-proliferatieverdrag dat erop is gericht nucleair materiaal en technologie alleen voor vreedzame doelen in te zetten. Het toezicht hierop berust bij het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA). In 2006 hebben IAEA en Euratom in overleg met de Europese landen (voor Nederland de KFD) afspraken gemaakt over een nieuwe methode van controle: *integrated safeguards*. De boekhouding van nucleaire installaties moet daarvoor permanent beschikbaar en bijgehouden zijn voor onaangekondigde inspecties.

Frontoffice Nucleair Toezicht

In 2003 werd, na een onverwachte politie-inval in Petten, een groot aantal (kleine) overtredingen geconstateerd. Toen werd tevens duidelijk hoe gebrekkig de samenwerking was tussen de verschillende toezichthouders die daar kwamen. Vanaf dat moment is er veel verbeterd in de samenwerking tussen de betrokken partijen. Op de bedrijven in Petten zien veel instanties toe: de Brandweer (bouwvergunning), de Arbeidsinspectie (arbeidsomstandigheden), Rijkswaterstaat (niet-radioactieve zeewaterverontreiniging), het waterschap (niet-zeewater) en gemeenten en provincies (Wet milieubeheer). Tenslotte is er de KFD die met zo'n 85 procent van het toezicht in Petten is belast. Deze concentratie binnen de KFD is het resultaat van een proces van enkele jaren, dat gelijk op is gegaan met intensivering van de samenwerking tussen alle toezichthouders.

In juli 2006 hebben alle partners die toezicht houden op de nucleaire installaties in Petten ingestemd met de samenwerkingsafspraken en is er een begin gemaakt met de inrichting van een frontoffice. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de branche die de komst van beter op elkaar afgestemde inspectieprogramma's toejuicht. Op dit moment loopt er een toezicht-lastmeting.

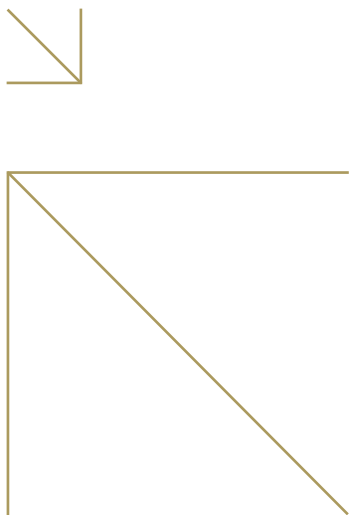
Tienjaarlijkse evaluaties Borssele en Petten

Eén van de instrumenten om de nucleaire veiligheid continu te verbeteren is de tienjaarlijkse veiligheidsevaluatie. Dit zijn diepgaande evaluaties om na te gaan op welke punten de veiligheid van de kerncentrale Borssele (KCB) en van de hogefluxreactor in Petten kan worden verbeterd. EPZ, de eigenaar van KCB, voerde in 2003-2004 een evaluatie uit. De rapportage daarover is begin 2005 door de KFD beoordeeld. Beoordeling vindt plaats aan de hand van de nieuwste internationale normen en praktijken op veiligheidsgebied. Zowel de bedrijfsvoering, de veiligheidsorganisatie en de technische situatie van de centrale zijn daarbij tegen het licht gehouden. Op basis van het beoordelingsrapport van de KFD heeft EPZ diverse wijzigingsvoorstellen ingediend bij de KFD. In totaal gaat het om investeringen ter waarde van circa 25 miljoen euro in veiligheidsverbetering en modernisering van de regel- en controlesystemen. In 2006 is een groot aantal verbeteringen geïmplementeerd. De tienjaarlijkse veiligheidsevaluatie van de Hogefluxreactor is in 2004 door de KFD beoordeeld. De verbeteringen zijn opgenomen in een nieuwe vergunning en een aantal daarvan is in 2006 geïmplementeerd. De KFD ziet er nu op toe dat de implementatie hiervan op verantwoorde wijze gebeurt.

Update regelgeving

In 2006 is gestart met het actualiseren van de nationale regelgeving op het gebied van nucleaire veiligheid. Dit is van groot belang, zeker nu besloten is dat de kerncentrale Borssele tot 2033 open blijft. Het Internationaal Atoom Energie Agentschap (IAEA) doet geregeld aanbevelingen voor het implementeren van internationale normen en regels in de eigen regelgeving van elk land.

De afdeling Straling, Nucleaire en Bioveiligheid van VROM evalueert op dit moment de Kernenergiewet en zal naar aanleiding hiervan de wet aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen en nor-

men. De KFD houdt zich bezig met het actualiseren van diverse technische regelgeving omtrent ontwerp, technische processen, bedrijfsvoering en procedures. Naar verwachting zal dit project in 2008 worden afgerond. Dit loopt in de pas met de WENRA-afspraken over de harmonisatie van de nucleaire veiligheid.

Beveiliging en IPPAS

De KFD ziet toe op de beveiliging van nucleaire installaties. Tijdens de *Convention on Physical Protection of Nuclear Material* in 2005 is de regelgeving - vooral na de aanslagen op 11 september 2001 - internationaal aangescherpt. Naar aanleiding hiervan is - als aanvulling op het reguliere toezicht - het IAEA in 2005 gevraagd een IPPAS-missie (International Physical Protection Advisory Service) in Nederland te doen. Daarbij is ook de KCB onder de loep is genomen. Tweede aanleiding hiervoor was de beklimming van de bol van de centrale door een actiegroep. Doel van de IPPAS-missie was een onafhankelijk beeld te krijgen van de beveiliging van Borssele. Er is gekeken hoe de staat van de beveiliging (in- en extern) is, gemeten naar internationale maatstaven. Er zijn geen acute tekortkomingen in de beveiliging geconstateerd maar de beveiliging kan verder worden verbeterd. Ook is het wenselijk de regelgeving op het nieuwe internationale niveau te brengen.

Naast het IAEA heeft het COT, het Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, onderzoek gedaan naar de staat van beveiliging van de centrale ten opzichte van andere gevaarlijke complexen in Nederland. Hieruit bleek dat er geen noodzaak is andere of extra maatregelen te nemen.

Beide onderzoeken samen hebben een nauwkeurig beeld opgeleverd van de algehele staat van beveiliging van de centrale in Borssele. In 2006 is een begin gemaakt met het doorvoeren van maatregelen om de beveiliging aan de meest recente maatstaven aan te passen.

Ontstekingspunten

Een van de verbeterpunten naar aanleiding van de tienjaarlijkse evaluatie is het aanbrengen van ontstekingspunten tussen Westerschelde en de locatie van de kerncentrale Borssele. De Westerschelde is een drukke vaarroute voor tal van transportschepen. Het is mogelijk dat bij een ongeluk explosieve stoffen vrijkomen, zoals een gaswolk. Om het gevaar van ontploffing nabij de centrale te voorkomen, kan zo'n gaswolk met behulp van ontstekingspunten op veilige afstand tot ontploffing worden gebracht.

7. Crisismanagement

Crisismanagement is een ministeriebrede verantwoordelijkheid die organisatorisch is ondergebracht bij de VROM-Inspectie. De stafafdeling richt zich op het voorkomen, beheersen en bestrijden van mogelijke crisissituaties op het werkterrein van VROM. Het kan gaan om milieu-incidenten, nucleaire ongevallen of calamiteiten met de drinkwatervoorziening of de volkshuisvesting.

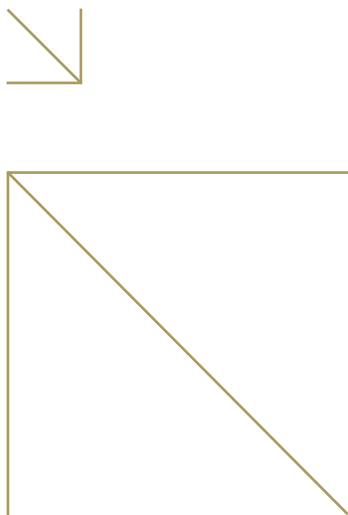
Rampen zijn niet voorspelbaar en nauwelijks voorstelbaar. Toch kan iedere afdeling binnen VROM er op de een of andere manier bij betrokken raken. Om ervoor te zorgen dat iedereen weet hoe te handelen in een dergelijk geval is het Departementaal Handboek Crisisbesluitvorming VROM in 2006 nader uitgewerkt. Een ontwikkeling die het crisisbeleid binnen heel VROM van een stevige inbedding heeft voorzien. Er is een netwerk van crisisliaisons opgezet waarbij alle VROM-onderdelen zijn betrokken. Daarnaast is er een actieprogramma ontwikkeld om waar nodig de organisatie, protocollen en procedures maar ook het beleid verder *crisisproof* te maken. Crisismanagement gaat immers niet alleen over het beheersen en bestrijden van mogelijke crises maar ook over het voorkómen ervan. Hier spelen de beleidsdirecties een cruciale rol; zij moeten ervoor zorgen dat het beleid zo min mogelijk kwetsbaar is voor het ontstaan van incidenten.

Humanitaire missie Ivoorkust

Kort na de melding van doden en gewonden in Ivoorkust, die het gevolg zouden zijn van afval afkomstig uit het schip de Probo Koala, vroeg het ministerie van Buitenlandse Zaken aan Crisismanagement om ondersteuning en expertise bij een onderzoek naar de gevolgen van de afvaldumpingen in Abidjan. Crisismanagement beschikt over twee medewerkers die speciaal getraind zijn voor buitenlandse missies op humanitair en/of milieugebied. Vanwege de onveilige situatie in het door burgeroorlogen geteisterde gebied werd aangesloten bij de missie die onder VN-vlag was georganiseerd. Het UNDAC-team (United Nations Disaster and Coordination) bestond, naast de twee VROM-medewerkers, uit experts van verschillende landen op het gebied van milieu en gezondheid. Het team heeft veldwerk verricht en via de VN over haar bevindingen gerapporteerd aan de Ivoriaanse regering. De twee door VROM aan het UNDAC-team toegevoegde medewerkers hebben zich vooral gericht op de gevolgen van de lozingen voor het milieu en de mogelijke

Noodhuisvesting evacués Libanon

Tijdens de recente Libanon-crisis in de zomer van 2006 evacueert de Nederlandse overheid ruim 550 personen met een Nederlands paspoort. Het is een operatie waaraan verschillende departementen een bijdrage leveren. De inbreng van VROM is gericht op huisvesting. Het merendeel van de evacués blijkt over eigen huisvesting in Nederland te beschikken of kan bij familie of vrienden in binnen- en buitenland terecht. Voor wie dat niet geldt, is een voormalig asielzoekerscentrum in Almere opengesteld. Onder coördinatie van de stafafdeling Crisismanagement brengt het Directoraat Generaal Wonen de woningzoekenden in kaart en legt contact met de koepelorganisatie van woningbouwcorporaties (Aedes). Via de woningbouwcorporaties en in overleg met gemeenten, wordt naar oplossingen gezocht. Verschillende steden door het hele land bieden aan gezinnen versneld aan een woning te helpen.

effecten ervan op de volksgezondheid. Na een verblijf van anderhalve week zijn ze teruggekeerd naar Nederland. Op basis van de bevindingen van het UNDAC-team zijn aanbevelingen geformuleerd die - eveneens - via de VN zijn doorgegeven aan de Ivoriaanse autoriteiten.

BOT-mi

Het beleidsondersteunend team milieu-incidenten (BOT-mi) is een samenwerkingsverband tussen zes ministeries en tien kennisinstituten en omvat de top van de Nederlandse milieuperts. Het BOT-mi kan 24 uur per dag, zeven dagen per week ingeschakeld worden door crisisteams voor advies en ondersteuning bij milieu-incidenten. Het BOT-mi vormt een virtuele organisatie waarbij de leden onderling kunnen communiceren via een eigen beveiligd netwerk. BOT-mi is onderdeel van de Nederlandse crisisbeheersingsstructuur bij milieu-incidenten. De minister van VROM is systeemverantwoordelijk voor het BOT-mi. Omdat Crisismanagement ook deel uitmaakt van het VN-netwerk is het mogelijk het BOT-mi ook internationaal in te zetten. Vorig jaar gebeurde dat bijvoorbeeld rondom de missie naar Ivoorkust. Ook tijdens VN-missies naar Suriname, na de overstromingen in mei 2006, en Java, dat te kampen kreeg met een modderstroom, heeft het BOT-mi een waardevolle bijdrage kunnen leveren.

De doelstelling voor 2007 is het BOT-mi-concept verder uit te werken voor internationale toepassingen. In 2006 is BOT-mi bij vijftien incidenten betrokken geweest.

LMIP en vuurwerk

Ook het Landelijk Meld- en Informatiepunt (LMIP), bedoeld voor overheidsinstanties en teams die betrokken zijn bij de handhaving van de Regeling nadere eisen vuurwerk, is ondergebracht bij de stafafdeling Crisismanagement. Dankzij het LMIP is er een integraal inzicht in de hele vuurwerkketen, zodat snel en adequaat kan worden opgetreden. De belangrijkste functie van het LMIP is het - structureel en incidenteel - doorspelen van informatie naar handavingsinstanties of teams waarvoor die informatie relevant is. Een andere belangrijke functie van het meldpunt is het verrichten van trendanalyses op basis van de beheerde informatie.

In 2006 is er tevens een vliegende brigade vuurwerkbesluit gerealiseerd. Dit is een samenwerkingsverband tussen de

VROM-Inspectie, Inspectie Verkeer en Waterstaat en politie. De 'vliegende brigade' heeft afgelopen jaar verschillende projecten uitgevoerd zoals een uitgebreide eindejaarscontrole in de grensstreek samen met de Duitse douane.

Kernongevalbestrijding

Het nationaal plan kernongevalbestrijding (NPK) is in 2006 vernieuwd. Hierin zijn de leerpunten tijdens de grootschalige Nationale Staf oefening nucleair (NSOn) 2005 verwerkt. Vele instanties zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe NPK. Naast deze update is ook de al bestaande Eenheid Planning en Advies nucleair (EPA-n) verder vormgegeven.

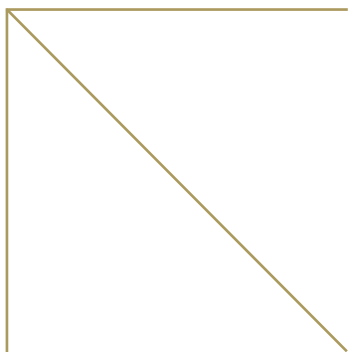
Laboratorienetwerk

In Nederland is een aantal laboratoria beschikbaar dat in staat is metingen en analyses uit te voeren bij terreuraanslagen met chemische, biologische, radiologische of nucleaire (CBRN)-agentia. Geen van deze laboratoria beschikt echter zelfstandig over alle benodigde expertise en/of capaciteiten. Daarom moet er worden samengewerkt.

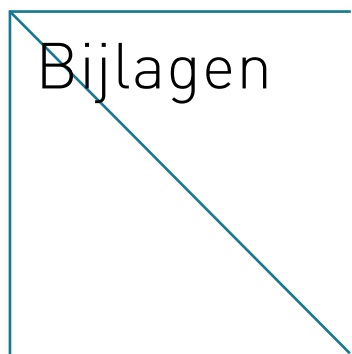
Onder systeemverantwoordelijkheid van de minister van VROM is er een landelijk laboratorium netwerk terreuraanslagen (LLN-ta) opgezet op het gebied van CBRN-terrorisme. Met dit netwerk van laboratoria, dat in 2006 een formele status heeft gekregen, kan het hele palet aan CBRN-agentia onderzocht worden. De eerste screening van een stof gebeurt bij het RIVM, van daaruit wordt de stof naar een door het RIVM geselecteerd laboratorium gestuurd voor nader onderzoek. De analyseresultaten worden daarna zo snel mogelijk aan diverse organisaties ter beschikking gesteld zodat adequate maatregelen getroffen kunnen worden.

Interdepartementale samenwerking

Een efficiënte en effectieve crisisbeheersing op nationaal niveau vereist interdepartementale samenwerking. In dit kader wordt de bestaande BOT-mi website in 2007 uitgebouwd tot een integrale website crisisadvies ICAREB. Alle bij crises betrokken departementen en (departementale) organisaties kunnen voor advies op bijvoorbeeld het gebied van CBRN-terrorisme, nucleair, milieu en gevaarlijke stoffen gebruikmaken van deze website.

Bijlage 1. Kengetallen primaair toezicht

	Controles	Gecontroleerde vervoersmiddelen	Monsters	Afgehandelde signalen	Geconstateerde overtredingen	Bestuursrechtelijke actie	Strafrechtelijke actie (PV's)
Alle VROM-regelgeving	114	2	0	412	11	0	1
Bestrijdingsmiddelenwet	89	0	0	13	15	4	14
Wet milieubeheer/EVOA regelgeving/inzameling afvalstoffen	366	1948	1	410	919	175	66
Kernenergiewet	154	3	0	399	319	115	13
Wet luchtverontreiniging/Brandstoffen wegverkeer	100	0	200	0	0	0	0
Wet luchtverontreiniging/Zwavelgehalte brandstoffen	225	0	222	0	38	0	1
Waterleidingwet/Diversen	191	0	2	142	38	100	4
Waterleidingwet/Legionella	356	0	4	1093	437	400	40
Wet milieubeheer	114	220	0	45	138	20	9
Wm/externe veiligheid inrichtingen, zware ongevallen/relatie WRO	193	0	0	8	9	0	1
Wm/Besluit risico's zware ongevallen	70	0	0	1	1	0	0
Wet milieugevaarlijke stoffen/asbest	119	0	0	37	22	4	13
Wet milieugevaarlijke stoffen/diversen, incl. CFK en vuurwerk	318	69	0	114	70	88	41
Wms/Genetisch Gemodificeerde Organismen	50	0	7	1	23	0	0
Eindtotaal	2459	2242	436	2675	2040	906	203

Bijlage 2. Resultaten gemeente- onderzoeken 2005

VI Jaarrapportage 2006 (%)

Onderdeel	adequaat		deels adequaat		niet adequaat	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Uitvoering bouwen						
verlenen bouwvergunning (87)	16	21	75	60	9	19
verlenen sloopvergunning (85)	27	21	49	45	24	34
verlenen gebruiksverg. (85)	36	28	51	51	13	21
Uitvoering milieu						
verlenen milieuvergunning (87)	16	22	69	63	15	15
meldingen (art 8.19/8.40) (35/42)	55/42	49/55	35/47	42/36	10/12	9/9
bouwstoffenbesluit (59)	25	32	30	32	45	36
externe veiligheid (43)	43	51	42	42	15	7
besluit luchtkwaliteit (34)	68	76	11	12	20	12
klachtenbehandeling (29)	57	55	33	38	10	7
Uitvoering ruimte						
bestemmingsplannen (82)	11	21	55	48	34	31
vrijstellingen (55)	44	36	52	49	4	15
aanlegvergunningen (14)	80	57	13	29	7	14
Toezicht en handhaving						
bouwen (78)	11	14	70	47	19	39
milieu (75)	18	32	56	51	25	18
ruimte (80)	16	15	44	36	40	49

Bijlage 3. Kengetallen interbestuurlijk toezicht

	Controles	Signalen	Overtredingen	Bestuursrechtelijke acties	Strafrechtelijke acties (processen-verbaal)
Alle VROM-regelgeving	301	782	25	1	0
Wet luchtverontreiniging/ Brandstoffen wegverkeer	2	0	0	0	0
Wet milieubeheer	1	0	0	0	0
Wet milieubeheer/ EVOA regelgeving/ inzameling afvalstoffen	5	1	1	0	0
Wm/externe veiligheid inrichtingen, zware ongevallen/ relatie WRO	49	1	5	3	0
Wm/Besluit risico's zware ongevallen	1	0	0	0	0
Wet milieugevaarlijke stoffen	7	1	1	1	0
Woningwet, Bouwverordening, Wm, WRO, Wgh, Bouwbesluit	875	1137	75	17	0
Wet op de Ruimtelijk Ordening	63	39	1	0	0
Huisvestingswet	73	1	0	0	0
Eindtotaal	1377	1962	108	22	0

Bijlage 4. Kengetallen VROM-IOD

Inlichtingen- en opsporingsdienst	2003	2004	2005	2006
Signalen (naar aandachtsgebied)				
Bouwen en wonen	11	15	30	14
Ruimtelijke ordening	3	-	1	-
Milieu	37	30	52	39
Integriteit	6	-	3	7
Subsidie	3	5	4	5
Overig	5	2	5	1
Totaal	65	52	95	66
Signalen (naar bron)				
CIE	13	15	16	30
Info	10	3	8	-
Inspectie	20	15	23	11
Opsporingsdiensten (BOD-en en politie)	10	4	6	2
VROM	4	12	7	5
Internet/Burgerbrieven*	1	1	31	8
Overig	7	2	4	10
Totaal	65	52	95	66
Strafrechtelijke onderzoeken				
Zelfstandig (zwacri-model)	6	7	21	*22
Ondersteuning andere diensten	12	12	8	4
Politie-samenwerking	9	8	6	14
Ondersteuning VI Onderzoeken	-	-	-	7
Totaal	27	27	35	47
Bestuurlijke rapportages	5	2	2	1
Feedbackrapportages	-	-	-	8

*12 Onderzoeken zijn in 2006 afgerond. 10 Onderzoeken lopen door in 2007.

Bijlage 5. Kengetallen toezicht op nucleaire installaties

Vergunninghouder	Aantallen		Afwijkingen/bevindingen	
	2005	2006	2005	2006
Kerncentrale Borssele / EPZ				
Inspecties	102	70	39	31
Audits/Teaminspecties	0	0	0	0
Missies	2	0	27 ¹	0
Bedrijfsrapportages	29	17	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	2	17	8	14
Beoordelingen en evaluaties (10 & 2 jr.)	1	1	8	2
Overige beoordelingen	5	7	13	5
Kerncentrale Dodewaard / GKN				
Inspecties	6	1	24	2
Audits	0	-	0	-
Missies	0	-	0	-
Bedrijfsrapportages	6	3	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	0	0	6	0
Beoordelingen van evaluaties	0	0	0	0
Overige beoordelingen	2	1	8	0
Hoge Flux Reactor Petten / NRG				
Inspecties	42	32	46	37
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	0	-
Bedrijfsrapportages	35	1	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	13	10	8	38
Beoordelingen van evaluaties	1	2	4	7
Overige beoordelingen	4	11	13	19
Nuclear Research consultancy Group, Petten / GCO				
Inspecties	9	2	9	0
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	-	-
Bedrijfsrapportages	7	13	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	4	1	21	5
Beoordelingen van evaluaties	-	0	-	0
Overige beoordelingen	1	5	4	18

Vergunninghouder	Aantallen		Afwijkingen/bevindingen	
	2005	2006	2005	2006
Nucleaire laboratoria ECN Petten / ECN				
Inspecties	2	2	4	5
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	-	-
Bedrijfsrapportages	4	4	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	0	0	-	0
Beoordelingen van evaluaties		0	-	0
Overige beoordelingen	0	1	-	1
Hoger Onderwijs Reactor Delft / RID				
Inspecties	9	13	20	14
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	-	-
Bedrijfsrapportages	7	2	-	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	0	0	-	0
Beoordelingen van evaluaties		0	-	0
Overige beoordelingen	4	2	8	1
Urenco Almelo				
Inspecties	5	3	12	5
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	-	-
Bedrijfsrapportages	2	2	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	1	0	5	0
Beoordelingen van evaluaties		0	-	0
Overige beoordelingen	0	3	0	4
Centrale Organisatie Radioactief Afval Borssele				
Inspecties	7	6	13	3
Audits	0	-	-	-
Missies	0	-	-	-
Bedrijfsrapportages	7	6	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	0	1	0	0
Beoordelingen van evaluaties	1	0	3	0
Overige beoordelingen	0	1	0	0

Vergunninghouder	Aantallen		Afwijkingen/bevindingen	
	2005	2006	2005	2006
Mallinckrodt				
Inspecties	0	4	0	0
Audits	0	0	0	0
Missies	0	0	0	0
Bedrijfsrapportages	0	0	0	0
Beoordelingen van wijzigingsplannen	0	0	0	0
Beoordelingen van evaluaties	0	0	0	0
Overige beoordelingen	0	0	0	0
Totale nucleaire installaties				
<i>Inspecties</i>	143	133	167	97
<i>Audits</i>	0		0	0
<i>Missies</i>	2	0	27 ²	0
<i>Bedrijfsrapportages</i>	93	45	0	0
<i>Beoordelingen van wijzigingsplannen</i>	20	29	42	57
<i>Beoordelingen van evaluaties</i>	3	3	12	9
<i>Overige beoordelingen</i>	16	31	46	48
NBS-inspecties				
Nucleaire inspecties	52	50		
Safeguards	24	60		
Nucleaire transporten	108	114		
<i>Totale</i>	184	224		

Bijlage 6. Kengetallen wonen

	2002	2003	2004	2005	2006
Huisvestingswet Onrechtmatige bewoning					
Gemeenten met verordening / convenant	298	301	299	299	291
Onderzochte gemeenten	56	9	13	13	50
Inwoners in onderzochte gemeenten	7,3 mln.	2,3 mln.	2,7 mln.	2,7 mln.	6,8 mln.
Actief handhavende gemeenten	27	4	5	6	14

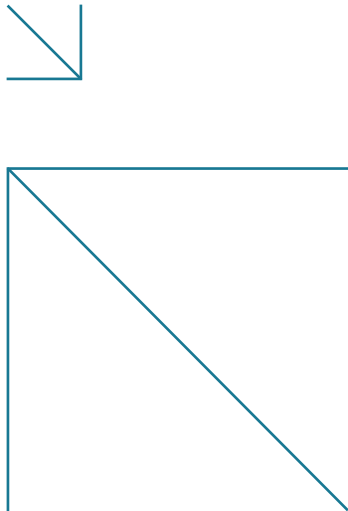
Onrechtmatige bewoning is het (ver)huren van woonruimte buiten de regels van de Huisvestingswet om. Doorgaans gaat het om overtreding van de (lokale) regels voor woonruimteverdeling. De VROM-Inspectie geeft ook aandacht aan adequate en (brand)veilige huisvesting voor tijdelijk verblijf en voor de huisvesting die huisjesmelkers aanbieden. Vaak maken daar zwakke groepen gebruik van, zoals tijdelijke buitenlandse werknemers en illegalen. In 2006 zijn 50 gemeenten onderzocht, waar een vermoeden was van één of meer van deze vormen van woonfraude. Dat is ondersteund door 10 burgerpanels. Voor de handhavende gemeenten heeft de VI een handreiking ontwikkeld (informatieverzameling, beleidsontwikkeling, handhavinginstrumenten).

	2002	2003	2004	2005	2006
Huisvestingswet Statushouders					
Achterstand in aantallen statushouders	8151	2889	5010	4.396	3.658
Saldo van achterstand en voorsprong	-	-	1372	1.766	1.408
Achterblijvende gemeenten	92%	80%	82%	78%	78%
Achterblijvende eerstelijnstoezichthouders	-	-	79%	79%	63%
Bestuurlijk overleg met eerstelijnstoezichthouders	-	35	37	57	38
Toezichtbrieven	-	51	25	38	38

Statushouders zijn voormalige asielzoekers met een verblijfsvergunning. De Huisvestingswet gebiedt dat elke gemeente elk halfjaar een bepaald aantal statushouders huisvest. De VROM-Inspectie is belast met het toezicht op de eerstelijnstoezichthouders (provincies en kaderwetgebieden). Om de achterstanden weg te werken heeft de VROM-Inspectie vanaf 2002 bestuurlijke druk uitgeoefend. Vanaf medio 2005 zijn de eerstelijns toezichthouders gebonden aan termijnen voor hun optreden tegen achterlopende gemeenten. De toezichthouders dienen halfjaarlijks een toezichtsverslag ter beoordeling toe te sturen.

	2002	2003	2004	2005	2006
Huisvestingswet Bindingseisen					
Provincie met beleidsregels	1	1	1	1	1
Gemeenten met bindingseisen	191	-	-	-	150
Aanwijzingen van provincies	-	-	-	-	-

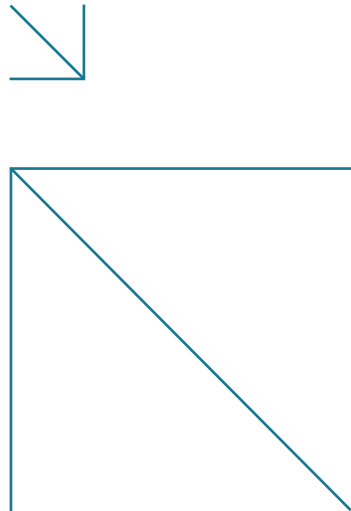
De Huisvestingswet geeft regels voor het tegengaan van oneigenlijke bindingseisen. Provincies kunnen gemeenten hierover aanwijzingen geven. Ook Plusregio's kunnen bindingseisen stellen. In 2006 is in de VROM-brede provincieonderzoeken aandacht gegeven aan de rol van de provincie bij bindingseisen. Vanwege de aangekondigde herziening van de Huisvestingswet heeft de VI in 2006 afgezien van toezichtacties op dit vlak.

	2002	2003	2004	2005	2006
Huisvestingswet Woonruimteverdelingbeleid					
Gemeenten met verordening / convenant	298	301	299	299	291
Signalen en afwijkingen	< 20	< 20	< 20	< 20	< 20
Handhavingverzoeken	< 10	< 10	< 10	< 10	< 5
<p>De wet schrijft voor dat gemeenten voor het hanteren van woonruimteverdelingregels een verordening of een convenant moeten hebben. Zeker in krappe woningmarkten bevorderen woonruimteverdelingregels een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbaar komen woonruimte (zie ook onrechtmatige bewoning). De VROM-Inspectie kan signalen onderzoeken dat gemeenten de wettelijke regels mogelijk niet correct hanteren of niet handhaven. Vanwege de aangekondigde herziening van de Huisvestingswet heeft de VI in 2006 afgezien van acties op dit vlak.</p>					
Woningwet woningcorporaties					
Voornemen tot aanwijzing	2	2	3	6	0
Aanwijzingen	0	0	1	3	0
Signalen	6	13	15	15	9
Strafrechtelijke onderzoeken	1	3	4	4	1
<p>Corporaties hebben een maatschappelijke opdracht, neergelegd in het Besluit beheer sociale huursector. De minister kan corporaties aanwijzingen geven, al dan niet als vervolg op een strafrechtelijk onderzoek.</p>					

Bijlage 7. Rapportages, brochures en informatiebladen

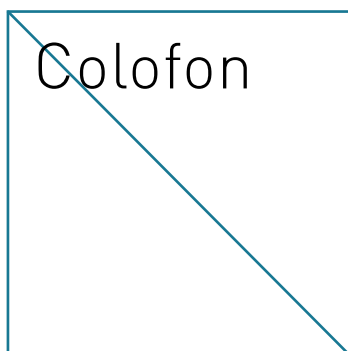
Distr.#	Titel		
6114	A5 flyer Bubistartweek	6397	Gemeenterapport Halderberge
6337	Bouwen door Duitse aannemers in Nederland	6285	Gemeenterapport Heerde
6335	Bouwen door Duitse aannemers in Nederland voor u gaat bouwen	6435	Gemeenterapport Hellevoetsluis
6336	Bouwen door Duitse aannemers in Nederland voor u laat bouwen	6434	Gemeenterapport Heusden
6281	Bouwkundige schade ten gevolge van sneeuwval	6132	Gemeenterapport Hillegom
6237	Checklist Brandveiligheid sporthallen tijdelijke evenementen	6183	Gemeenterapport Houten
6423	Compliance assistance	6437	Gemeenterapport Jacobswoude
6175	Compliance assistance informatieblad 4	6168	Gemeenterapport Leek
6176	Compliance assistance informatieblad 5	6439	Gemeenterapport Leiderdorp
-	De effectuering van het compensatiebeginsel bij ruimtelijke ingrepen in de EHS	6065	Gemeenterapport Liesveld
6238	De kwaliteit van het drinkwater 2005	6064	Gemeenterapport Lith
6078	Dwarliggers onder controle	7048	Gemeenterapport Loenen
6179	Eigen winning drinkwater	6417	Gemeenterapport Maasbree
6436	Gemeenterapport Alkemade	6440	Gemeenterapport Maassluis
6092	Gemeenterapport Ambt-Montfort	6213	Gemeenterapport Meerssen
W736	Gemeenterapport Amsterdam Zeeburg, stadsdeel	6171	Gemeenterapport Millingen aan den Rijn
6169	Gemeenterapport Arnhem	6333	Gemeenterapport Mook en Middelaar
6376	Gemeenterapport Barneveld	6307	Gemeenterapport Neder-Betuwe
6152	Gemeenterapport Bergambacht	6412	Gemeenterapport Nederweert
6212	Gemeenterapport Best	6058	Gemeenterapport Nijefurd
6342	Gemeenterapport Beuningen	7051	Gemeenterapport Ooststellingwerf
6290	Gemeenterapport Blaricum	6325	Gemeenterapport Opmeer
6148	Gemeenterapport Bodegraven	6138	Gemeenterapport Oss
6268	Gemeenterapport Borne	6438	Gemeenterapport Oud-Beijerland
6287	Gemeenterapport Boskoop	6441	Gemeenterapport Papendrecht
7047	Gemeenterapport Breukelen	6389	Gemeenterapport Reimerswaal/Kapelle
6066	Gemeenterapport Buren	6410	Gemeenterapport Ridderkerk
6146	Gemeenterapport Cranendonck	6217	Gemeenterapport Roerdalen
6408	Gemeenterapport De Bilt	6249	Gemeenterapport Schiedam
6375	Gemeenterapport De Harselaar	6421	Gemeenterapport Sevenum
6295	Gemeenterapport De ronde venen	6116	Gemeenterapport Simpelveld
7045	Gemeenterapport Doesburg	6416	Gemeenterapport Sint Anthonis
6196	Gemeenterapport Dordrecht	6291	Gemeenterapport Slotervaart
6398	Gemeenterapport Drimmelen	6174	Gemeenterapport Spijkenisse
7079	Gemeenterapport Druten	6157	Gemeenterapport Terneuzen
6154	Gemeenterapport Edam-Volendam	7204	Gemeenterapport Texel
6371	Gemeenterapport Eemmond	6277	Gemeenterapport Tholen
6211	Gemeenterapport Eersel	6453	Gemeenterapport Tiel
6170	Gemeenterapport Elburg	6248	Gemeenterapport Tubbergen
		6343	Gemeenterapport Ubbergen
		6115	Gemeenterapport Veghel
		6151	Gemeenterapport Vlieland
		6149	Gemeenterapport Waddinxveen
		6226	Gemeenterapport Waterland

6349	Gemeenterapport Wijdmeren	6296	Nieuwsbrief 4 gasunie pilot II
6442	Gemeenterapport Wognum	6279	Nucleair facilities in the Netherlands 2005
7094	Gemeenterapport Woudenberg	6207	Nucleaire installaties 2005
6266	Gemeenterapport Zandvoort	6451	Onderzoek brandveilig gebruik gemeentelijke publieke gebouwen
6342	Gemeenterapport Beuningen	6063	Onderzoek veiligheid en gezondheid bij discotheken
6090	Gevaren bij vervallen industriële complexen	6166	Plan van aanpak asbestbrand ; Uitgave in het kader van het overheidsoptreden bij bijzondere milieumomstandigheden
6172	Handhaving afgedankte electronica 2005	6167	Plan van aanpak asbestbrand op hoofdlijnen
6039	Handout bestuurlijk overleg VROM-breed onderzoek	-	Publieksveiligheid in sporthallen tijdens evenementen
6069	Handreiking coördinatieregeling	6221	Rapport Bestemmingsplan Groene Hart
6374	Handreiking werken aan woonwagenlocaties	6344	Rapport Bouwen door Duitse aannemers in Nederland
6023	Het provincieonderzoek	6059	Rapport de oven gedoofd
-	IMPEL Comparison Programme "Doing the right things"	6319	Rapport Externe Veiligheid en het bestemmingsplan (BEVI) (onderzoek Oranjewoud)
6294	Impel-TFS Newsletter verification-2 project, fourth edition	6350	Rapport gasunie pilot II
6068	Impel-TFS Newsletter verification-2 project, third edition	6447	Rapport LPG tankstations
6353	Impel-TFS verification-2 report "What you see is what you get"	6420	Rapport Oorzaak en Oplossen van lekkage van koudemiddelen bij zeeschepen
6352	Infoblad gasunie pilot II	6288	Rapport processierups
6093	Infoblad halonen	6448	Rapport Provincie Zeeland
6286	Infoblad resultaten schouwweek noord	6392	Rapport provinciescan Limburg deel 1
6156	Infoblad rioolrenovatie met kousmethoden	6393	Rapport provinciescan Limburg deel 2
6199	Informatieblad BEVI	6240	Rapport speeltuinen
6200	Informatieblad DPVI	6236	Rapportage Brandveiligheid sporthallen tijdelijke evenementen
6329	Informatieblad gemeentenonderzoeken 2005	6131	Rapportage van ozonlaagafbrekende en broeikasgassen uit koelinstallaties in zeeschepen
6062	Informatieblad nummer 2 gasunie pilot II	6321	Signalen m.b.t. radioactieve stoffen en straling
6425	Informatieblad seizoenarbeiders een zorg voor de werkgever	6322	Spoodmailing unitbouw
6460	Informatieblad verbeteren leefomgeving	6067	Terugblik 2002-2005 BOT-mi
6358	Informationsbulletin für deutsche Bauunternehmen in den Niederlanden (Bevor Sie bauen)	6323	Tijdelijke huisvesting seizoenarbeiders
6194	Inspectiesignaal Brandwerendheid Dakconstructies	6304	Toekomstagenda Milieu Engels: clean, clever and competitive
6155	Interventiewaarden gevaarlijke stoffen	6042	Toezichtsverslag Sociale Huursector
6014	Jaarplan VROM-Inspectie 2006	-	Veiligheid evenementen. Constructieve veiligheid, brandveiligheid en milieu
6384	Jaarplan VROM-Inspectie 2007	6133	VI Rapport Toezicht Week VI Oost 2005 (een veilig verblijf gewenst)
6013	Jaarrapportage Vrom-Inspectie 2005 (Engelse versie)		
6012	Jaarrapportage Vrom-Inspectie 2005 (Nederlandse versie)		
6297	Ketens in kaart		
6428	Kleine veiligheidsafstanden bij vuurwerkopslagbedrijven		
6118	Kunststofafval & EVOA		
6228	Landelijke Rapportage VROM brede Gemeente onderzoeken		
6178	Meten moet II		

Bijlage 8. Financiën

	Realisatie 2003	Realisatie 2004	Realisatie 2005	Realisatie 2006	Vast- gestelde begroting 2006	Verschil 2006
Verplichtingen:	79.123	65.131	67.022	60.984	63.344	-2.360
Uitgaven:	78.411	65.300	68.410	57.864	63.564	-5.700
Programmakosten:	23.647	18.183	24.891	17.801	21.428	-3.627
Naleving van nationale en internationale regelgeving bevorderen (Primair toezicht):	8.282	6.636	8.920	9.410	9.824	-414
Rijkstoezicht handhaven en interbestuurlijk toezicht uitvoeren (Interbestuurlijk toezicht):	4.445	3.963	4.893	1.296	1.321	-25
Wettelijke taken prioriteren en relevante maatschappelijke signalen selecteren (Strategie/maatschappelijke signalen):	4.049	2.370	3.820	909	3.074	-2.165
Crisismanagement organiseren:	5.781	4.576	6.220	5.774	5.846	-72
Opsporen en bestrijden van fraude:	1.090	638	1.038	412	1.363	-951
Apparaatkosten:	54.764	47.117	43.519	40.063	42.136	-2.073
Ontvangsten:	1.025	715	882	2.214	882	1.332

Colofon

Dit is een publicatie van het Ministerie van VROM
VROM-Inspectie
Bezoekadres: Rijnstraat 8, Den Haag
Postadres: Postbus 16191
2500 BD Den Haag / IPC 500
www.vrom.nl

Extra exemplaren zijn te bestellen via de website van VROM:
www.vrom.nl, of via de Postbus 51 Infolijn: 0800-8051 (gratis)
met vermelding van het nummer: VROM 7014.
Van de jaarrapportage 2006 van de VROM-Inspectie is ook een
Engelstalige versie verkrijgbaar onder nummer: VROM 7015.

April 2007